

Expertisecentrum
seksualiteit

SOAIDS
Nederland

datum

1-11-2021

auteurs

Fayaaz Joemmanbaks¹

Hanneke de Graaf¹

Koenraad Vermey²

Laurian Kuipers²

1: Rutgers

2: Soa Aids Nederland

copyright

© Rutgers & Soa Aids Nederland 2021

Referentie: Joemmanbaks, F., Graaf, H. de, Vermey, K., & Kuipers, L. (2021). Seksuele gezondheid van jongeren in Nederland tijdens de coronacrisis. Utrecht/Amsterdam: Rutgers/Soa Aids Nederland.

Seksuele gezondheid van jongeren in Nederland tijdens de coronacrisis

inhoud

1	Inleiding	3
2	Resultaten voor leeftijdsgroep 16–20 jaar	6
2.1	Flirten, daten en sexting	6
2.2	Masturberen en porno kijken	9
2.3	Ervaring met seks	10
2.4	Laatste sekspartner	11
2.5	Seksuele grensoverschrijding en seksueel geweld	11
2.6	Informatiebehoefte	13
2.7	Online consult	14
2.8	Soa testen	15
2.9	Anticonceptie en zwangerschap	17
2.10	Mentale gezondheid	18
3	Resultaten voor leeftijdsgroep 21–24 jaar	19
3.1	Flirten, daten en sexting	19
3.2	Masturberen en porno kijken	21
3.3	Ervaring met seks	22
3.4	Laatste sekspartner	23
3.5	Seksuele grensoverschrijding en seksueel geweld	24
3.6	Informatiebehoefte	26
3.7	Online consult	27
3.8	Soa testen	27
3.9	Anticonceptie en zwangerschap	29
3.10	Mentale gezondheid	30
4	Non-binaire jongeren (16–24 jaar)	31
5	Samenvatting en conclusies	33

1 Inleiding

Het coronavirus (COVID-19) heeft sinds maart 2020 een enorme impact op ons leven. Mensen werkten voornamelijk thuis, kinderen en jongeren konden niet meer naar school en sociale contacten werden tot een minimum beperkt. Aan het begin van de coronacrisis (mei 2020) en tijdens de tweede lockdown (december 2020) hebben Rutgers en Soa Aids Nederland twee survey-onderzoeken uitgevoerd onder Nederlandse jongeren. Het doel was om inzicht te krijgen in de invloed van corona op het liefdes- en seksleven van jongeren in Nederland. Na ruim een jaar te maken te hebben met de coronasituatie, rijst de vraag hoe het in 2021 gaat met het liefdesleven van jongeren.

Huidig onderzoek

Om antwoord te kunnen krijgen op deze vraag, hebben Rutgers en Soa Aids Nederland voor de derde keer een survey-onderzoek uitgevoerd onder Nederlandse jongeren van 16 tot en met 24 jaar. Het doel van dit onderzoek is om in kaart te brengen wat voor invloed de avondklok in 2021 heeft gehad op jongeren en hoe de versoepelingen in de zomer van 2021 invloed hebben gehad op het liefdesleven van jongeren. We vergelijken de resultaten van het huidige onderzoek met de vorige twee onderzoeken, zodat we een volledig beeld krijgen van hoe het liefdesleven van jongeren zich ontwikkeld heeft tijdens de coronacrisis. Zie tabel 1 voor het aantal deelnemers aan de drie onderzoeken.

Tabel 1: Samenstelling van de drie onderzoeken

Survey 1	Jongen		Meisje		Totaal	
	N	%	N	%	N	%
16-20 jaar	1338	100%	3880	100%	5218	100%
21-24 jaar	-	-	-	-	-	-
Survey 2	N	%	N	%	N	%
16-20 jaar	1033	72%	3058	81%	4091	79%
21-24 jaar	387	27%	704	19%	1091	21%
Survey 3	N	%	N	%	N	%
16-20 jaar	301	69%	1516	75%	1817	74%
21-24 jaar	138	31%	509	25%	647	26%

Vragenlijst

Respondenten vulden een vragenlijst in die grotendeels overeenkwam met die uit de eerste twee onderzoeken. Het RIVM en verschillende GGD'en hebben input gegeven op de vragenlijst. De thema's in de vragenlijst waren grotendeels hetzelfde als de vorige twee onderzoeken. Namelijk: flirten en daten; sexting, datingapps en pornogebruik; seksfrequentie en aantal sekspartners; seksuele grensoverschrijding; behoefte aan informatie en advies; soa-testen; anticonceptiegebruik, ongeplande zwangerschap en abortus en mentale gezondheid.

De belangrijkste wijzigingen in de vragenlijst betreffen de tijdsperiodes. We vroegen naar de ervaringen van jongeren in de periode van de avondklok (23 januari tot 28 april 2021) en in de zomer van 2021 (juni, juli, augustus). Deze periodes plaatsen wij naast de eerdere periodes in de vorige twee onderzoeken. In dit rapport maken wij voor de meeste thema's een vergelijking tussen zes verschillende periodes: (I) (6 maanden) voor de coronacrisis, (II) de eerste lockdown, (III) zomer 2020, (IV) de tweede lockdown, (V) avondklok en (VI) zomer 2021. We onderscheiden twee leeftijdsgroepen: 16-20 jaar en 21-24 jaar. Binnen deze groepen vergelijken wij jongens en meisjes; en jongeren met een relatie en singles. Dit wordt gedaan op basis van percentages in grafiekvorm, waarbij de verschillen niet statistisch getoetst zijn.

Dataverzameling

Dataverzameling vond plaats tussen 8 en 26 september 2021. Voor het werven van de huidige steekproef is gebruik gemaakt van sociale media (Facebook, Instagram, Snapchat), de websites sense.info en scholieren.com. Zoals te zien in tabel 2, hebben in dit onderzoek 2.464 jongeren meegedaan, waarvan 74% van 16-20 jaar en 24% van 21-24 jaar. De verdeling tussen jongens en meisjes is respectievelijk 18% om 82%. Het overgrote deel van de jongeren is theoretisch opgeleid (70%), niet gelovig (79%) en heeft een Nederlandse herkomst (85%). Net zoals in de vorige twee onderzoeken, heeft ook in dit onderzoek een opvallend groot percentage (33%) niet-heteroseksuele jongeren (lesbisch, homoseksueel, biseksueel en panseksueel) meegedaan. Om een indicatie te krijgen hoe deze groep beïnvloed is door de coronacrisis en of er grote verschillen zijn met heteroseksuelen, worden de bevindingen van niet-heteroseksuele jongeren gepresenteerd in een apart onderzoeksrapport.

Non-binaire jongeren

Non-binaire personen zijn niet meegenomen in de analyses vanwege het kleine aantal respondenten (n = 48). Voor de volledigheid bespreken we in hoofdstuk 4 van dit rapport de meest opvallende bevindingen van de non-binaire respondenten in de periode van de avondklok en in de zomer van 2021.

Tabel 2: Samenstelling van de huidige steekproef

Leeftijd	Jongen (n = 439)		Meisje (n = 2025)		Totaal (n = 2464)	
	N	%	N	%	N	%
16-20	301	69%	1516	75%	1817	74%
21-24	138	31%	509	25%	647	26%
Opleidingsniveau	N	%	N	%	N	%
Praktisch opgeleid	120	27%	604	30%	724	29%
Theoretisch opgeleid	316	72%	1406	69%	1722	70%
Opleiding/werk	N	%	N	%	N	%
Volgt opleiding, geen baan	100	23%	391	19%	491	20%
Volgt opleiding, met bijbaan	265	60%	1368	68%	1633	66%
Volgt geen opleiding, geen baan	11	3%	28	1%	39	2%
Volgt geen opleiding, met baan	63	14%	238	12%	301	13%
Herkomst	N	%	N	%	N	%
Nederlands	377	88%	1700	85%	2077	85%
Westers	29	7%	118	6%	147	6%
Niet-westers	24	6%	182	9%	206	8%
Religie	N	%	N	%	N	%
Niet-gelovig	341	80%	1560	79%	1901	79%
Christelijk, beetje belangrijk	48	11%	209	11%	257	11%
Christelijk, heel belangrijk	21	5%	102	5%	123	5%
Islamitisch	5	1%	25	1%	30	1%
Anders	11	3%	78	4%	89	4%
Relatie status	N	%	N	%	N	%
Relatie	174	40%	1145	57%	1319	54%
Single	265	60%	880	43%	1145	46%
Seksuele voorkeur	N	%	N	%	N	%
Heteroseksueel	250	58%	1276	64%	1526	63%
Biseksueel	62	14%	443	22%	505	21%
Homoseksueel/lesbisch	88	21%	59	3%	147	6%
Pansexueel	19	4%	130	7%	149	6%
Anders (aseksueel, weet niet)	9	2%	82	4%	91	4%

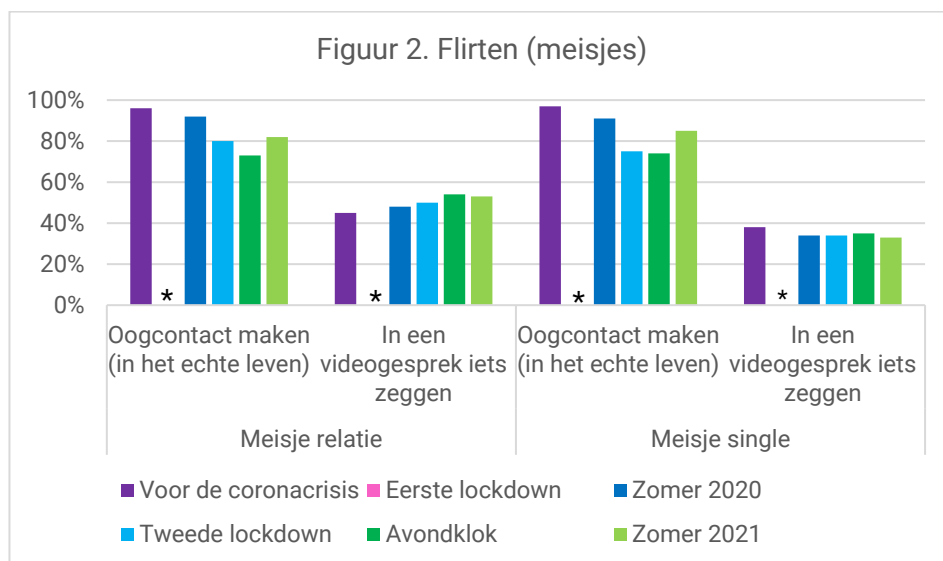
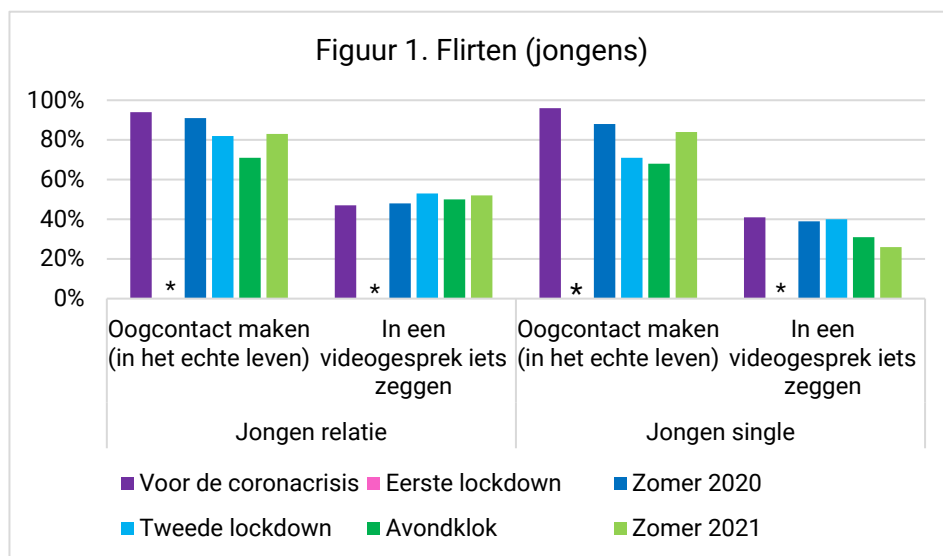
2 Resultaten voor leeftijdsgroep 16–20 jaar

2.1 Flirten, daten en sexting

2.1.1 Flirten

Zoals te zien in figuur 1 en 2 geven jongens en meisjes aan dat ze in de tweede lockdown en in de periode van de avondklok minder offline hebben geflirt (bijvoorbeeld door oogcontact te maken) dan voor de coronacrisis. Voor de meeste groepen zien we een dieptepunt in de periode van de avondklok. Wat betreft online flirten (bijvoorbeeld door in een videogesprek iets te zeggen) is het verloop wat stabielier over de vijf verschillende periodes.

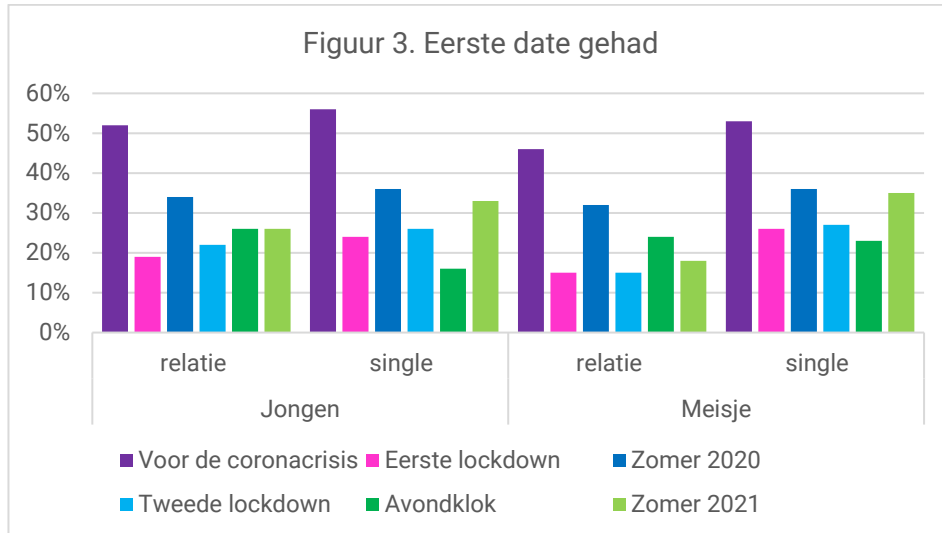
Voor het thema flirten ontbreken cijfers voor de eerste lockdown periode.

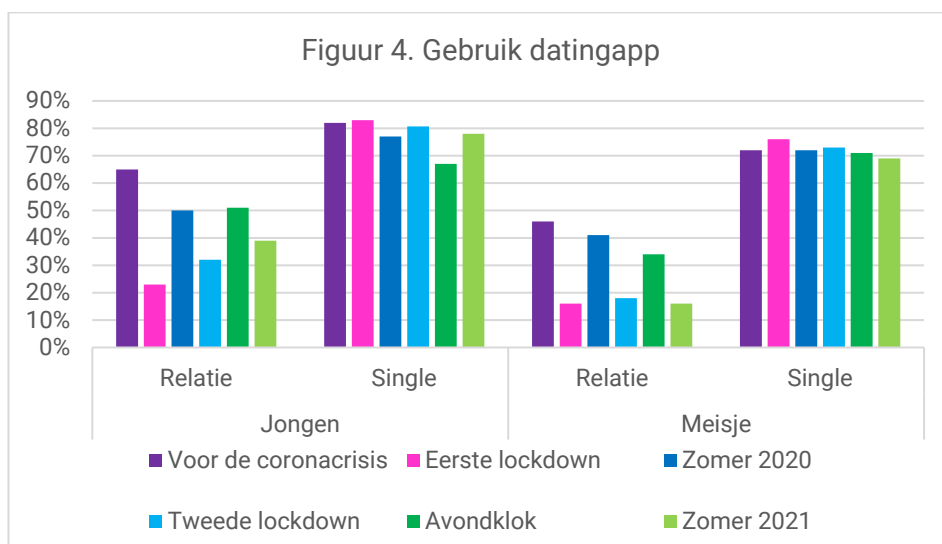
2.1.2 Daten

Het aantal single jongeren van 16-20 jaar dat een eerste date heeft gehad tijdens de twee lockdown periodes en in de periode van de avondklok is flink gedaald ten opzichte van voor de coronacrisis (zie figuur 3). In de zomer van 2020 en 2021 is er bij deze jongeren wel weer een stijging te zien, maar over het algemeen zijn jongeren een stuk minder gaan daten tijdens de coronacrisis.

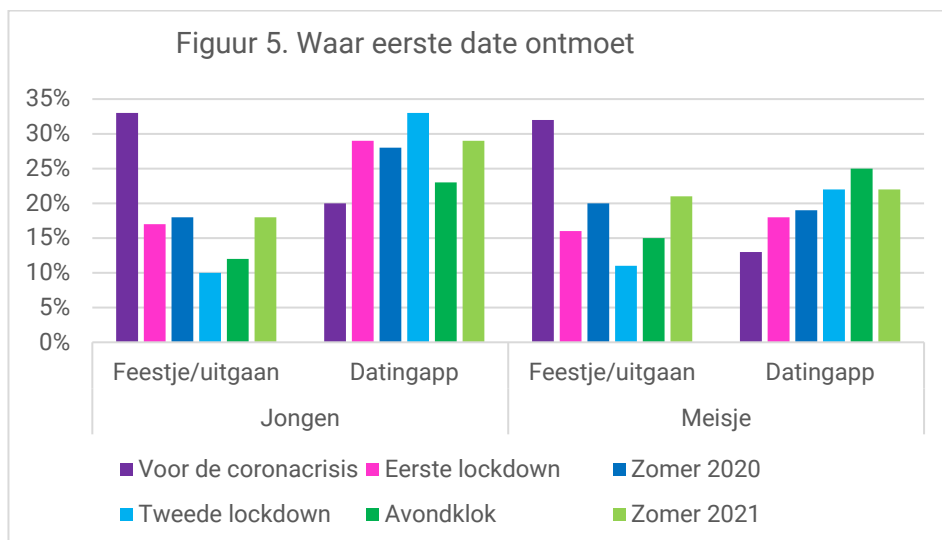

Ook datingapps worden met name door jongeren in een relatie minder vaak gebruikt in de eerste en tweede lockdown en in de zomer van 2021, tegenover de overige drie periodes. Bij singles is het gebruik van een datingapp daarentegen wat hoger en stabiel over de zes verschillende periodes (zie figuur 4).

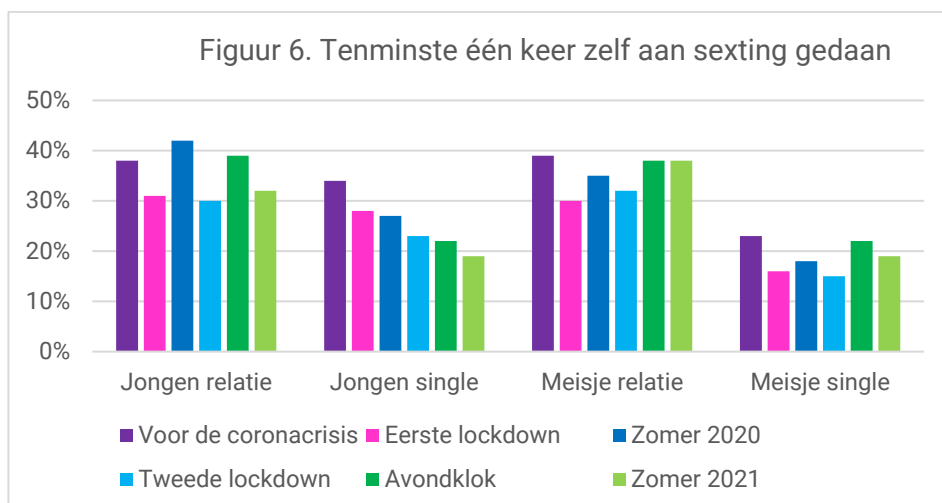
De jongeren die nog wél daten tijdens de coronacrisis, ontmoeten hun eerste date minder vaak offline (bijvoorbeeld via een feestje of uitgaan) en vaker online (bijvoorbeeld via een datingapp) (zie figuur 5). Offline een eerste date ontmoeten is het meest afgenomen in de twee lockdown periodes en in de periode van de avondklok. De dates zelf vinden dan over het algemeen wel offline plaats. In de avondklok periode is dat vaker thuis bij de persoon zelf en minder vaak in een restaurant of op een feestje, dan in de zomer van 2021. Van

deze groep jongeren heeft 4% seks gehad op de eerste date in de periode van de avondklok en 9% in de zomer van 2021.

2.1.3 Sexting

In dit onderzoek heeft ongeveer één derde van de jongeren van 16-20 jaar tenminste één keer zelf aan sexting gedaan in de periode van de avondklok en in de zomer van 2021. Sexting wordt in dit onderzoek gedefinieerd als het versturen van een naaktfoto of seksfilmpje van jezelf of van iemand anders en/of seksuele dingen doen of geslachtsdelen laten zien tijdens een videochat. Zoals te zien in figuur 6, is er met name bij single jongens een daling te zien van sexting tijdens de coronacrisis, ten opzichte van voor de coronacrisis. Jongeren in een relatie hebben tijdens de eerste en tweede lockdown het minst vaak aan sexting gedaan ten opzichte van de overige vier periodes.

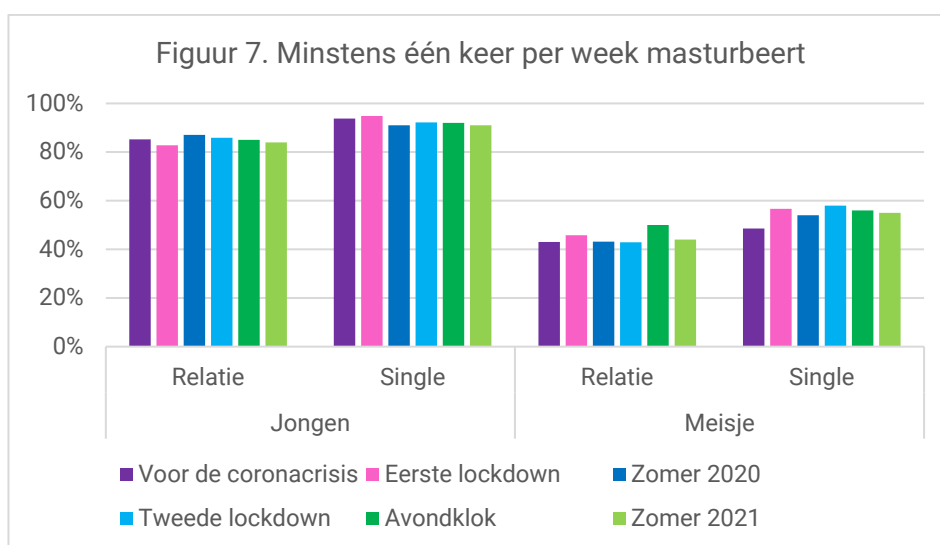
Sexting = een naaktfoto of seksfilmpje van zichzelf of iemand anders verstuurd en/of seksuele dingen gedaan of geslachtsdelen laten zien tijdens videochat

2.2 Masturberen en porno kijken

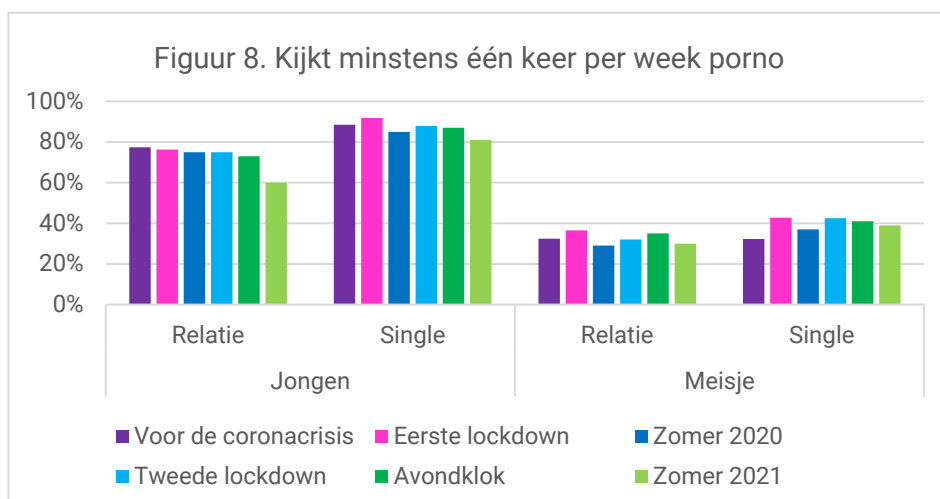
2.2.1 Masturberen

Van de jongens van 16-20 jaar geeft 97% aan weleens te masturberen en bij de meisjes is dat 86%. Het aantal jongeren dat ervaring heeft met masturbatie is, net zoals in de eerste twee onderzoeken, relatief hoog ten opzichte van het landelijke onderzoek Seks onder je 25e (Seks onder je 25e/Leefstijlmonitor: Rutgers/Soa Aids Nederland i.s.m. RIVM, 2017). Waarschijnlijk hebben door werving via sociale media en/of omdat de deelnemers wisten dat het een onderzoek over seksualiteit betrof, jongeren met meer seksuele ervaring deelgenomen. Er zijn geen grote verschillen in het aantal jongeren van 16-20 jaar dat minstens één keer per week masturbeert gedurende de zes verschillende periodes voor- en tijdens de coronacrisis (zie figuur 7).

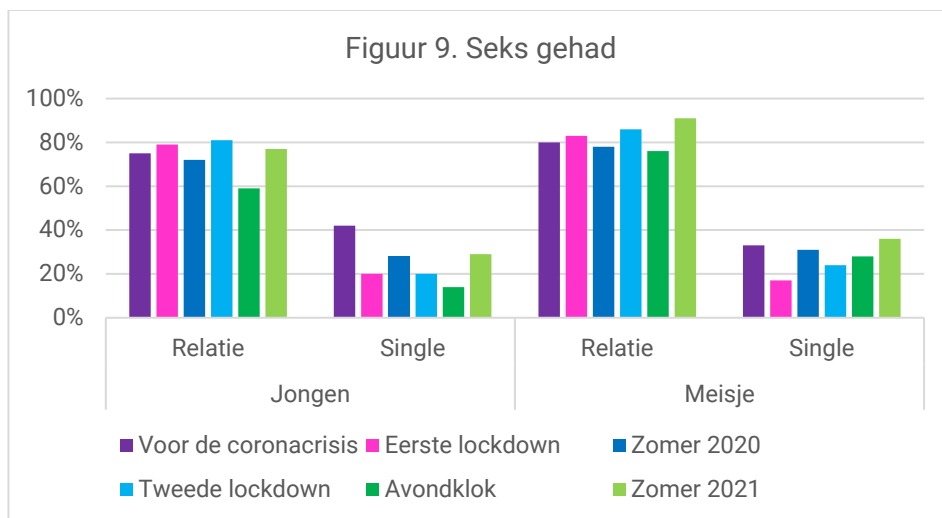
2.2.2 Porno kijken

Wat betreft porno kijken zien we een vergelijkbaar beeld als bij masturberen. Meer jongens (90%) dan meisjes (63%) geven aan weleens porno te kijken. Het aantal jongens en meisjes dat minstens één keer per week porno kijkt is stabiel over de verschillende periodes tijdens de coronacrisis, uitgezonderd van de daling in de zomer van 2021 (zie figuur 8).

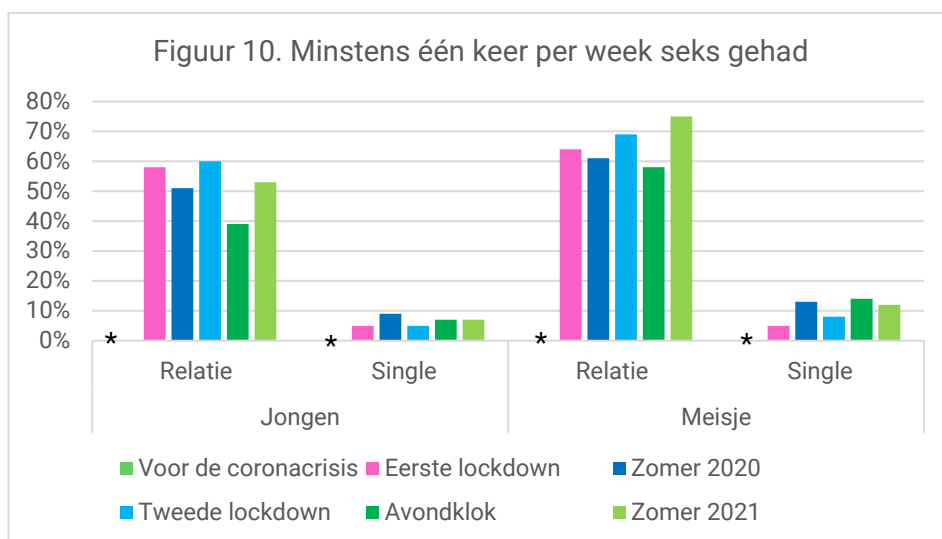

2.3 Ervaring met seks

Ruim twee derde van de jongeren van 16-20 jaar heeft ooit seks gehad. Dit is vergelijkbaar met de vorige twee onderzoeken. Net als bij soloseks is dit meer dan onder jongeren in de landelijke populatie (Seks onder je 25^e/Leefstijlmonitor: Rutgers/Soa Aids Nederland i.s.m. RIVM, 2017). Jongeren met een relatie hebben vaker ervaring met seks (94%) dan single jongeren (48%). Meisjes hebben vaker ervaring met seks (72%) dan jongens (58%). Zoals in figuur 9 te zien is, hebben minder singles seks tijdens de twee lockdown periodes en in de periode van de avondklok, ten opzichte van de overige drie periodes. Voor de meeste groepen was het dieptepunt in de periode van de avondklok. Onder jongens en meisjes met een relatie zijn de verschillen tussen de zes periodes kleiner dan bij singles.

Het percentage jongeren dat minstens één keer per week seks had is in elke tijdsperiode hoger onder jongeren in een relatie dan onder single jongeren (zie figuur 10). Jongens en meisjes in een relatie hebben in de avondklok een dieptepunt van het aantal keer seks, ten opzichte van de overige vier periodes. Bij single jongeren is het dieptepunt in de eerste en tweede lockdown. Voor het thema minstens één keer per week seks gehad ontbreken cijfers van de periode voor de coronacrisis.

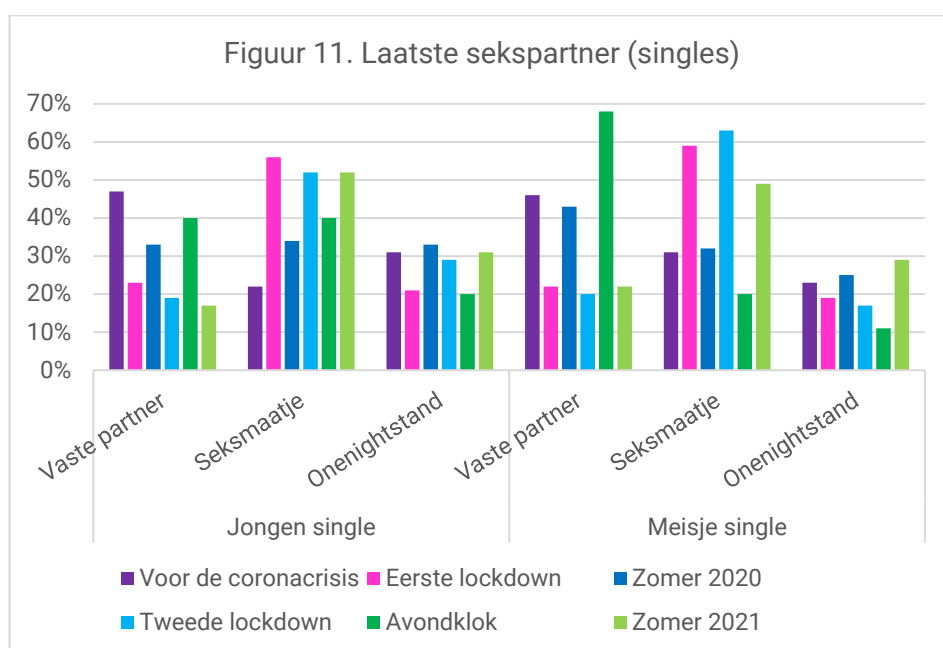

* = cijfers ontbreken van de periode voor de coronacrisis

2.4 Laatste sekspartner

Ongeveer twee derde (62%) van de jongeren van 16-20 jaar heeft voor de laatste keer seks gehad in de zomer van 2021, een veel kleinere groep had de laatste keer seks in de periode van de avondklok (3%) of voor de avondklok (5%) en het overige deel heeft nooit seks gehad (30%). Onder jongeren die de laatste keer seks hebben gehad tijdens de zomer van 2021, heeft ongeveer 14% seks gehad met een seksmaatje. Hiermee bedoelen we iemand met wie ze geen relatie, maar wel meerdere keren seks hadden. Verder was de laatste partner tijdens de zomer van 2021 voor 8% een one-nightstand en voor het overgrote deel (77%) een vaste partner. Van de achtenvijftig jongeren die voor het laatst seks hebben gehad in de periode van de avondklok, deed (65%) dit met een vaste partner. Het overige deel van deze jongeren had seks met een seksmaatje (23%) of met een one-nightstand (12%).

Zoals te zien in figuur 11 hebben jongeren verschillende type sekspartner voor- en tijdens verschillende periodes van de coronacrisis. Vooral bij single jongens en meisjes is de laatste sekspartner tijdens de twee lockdowns en in de zomer van 2021 vaker een seksmaatje dan in de andere drie periodes. Daarentegen heeft één single jongen (20%) en vijf single meisjes (11%) voor het laatst seks gehad met een one-nightstand in de periode van de avondklok, ten opzichte van zestien single jongens (31%) en vierenzeventig single meisjes (29%) in de zomer van 2021. Het percentage single jongeren van 16-20 jaar dat seks heeft gehad met een nieuwe partner is in de periode van de avondklok (10%) twee keer zo laag als in de zomer van 2021 (21%).

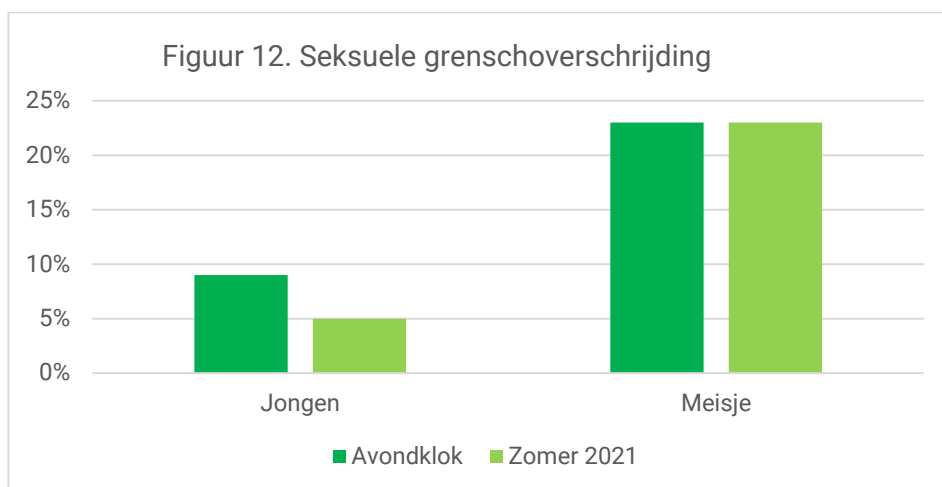

2.5 Seksuele grensoverschrijding en seksueel geweld

2.5.1 Seksuele grensoverschrijding

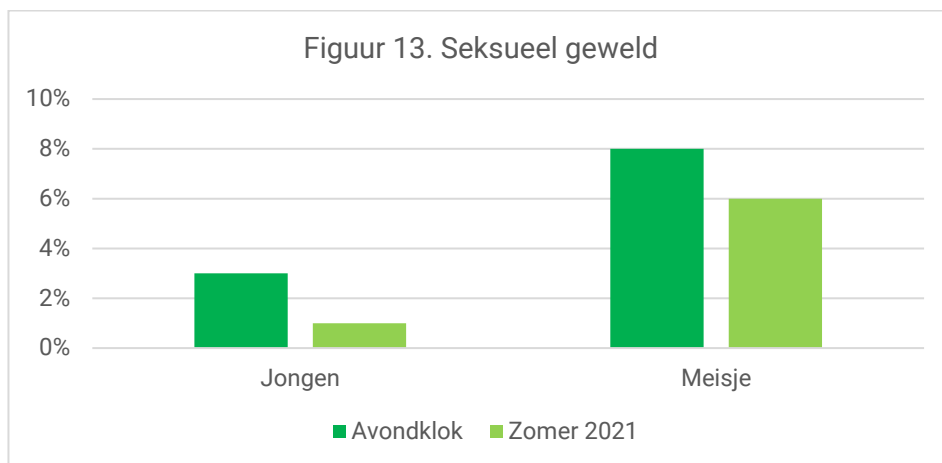
Seksuele grensoverschrijding (zoenen, aanraken, aftrekken, vingeren, orale seks, geslachtsgemeenschap of anale seks tegen de wil) komt onder de jongeren in dit onderzoek relatief veel voor, net zoals we terugzagen in de vorige

twee onderzoeken. Zoals te zien in figuur 12 heeft in de periode van de avondklok 9% van de jongens en 25% van de meisjes grensoverschrijding meegemaakt. In de zomer van 2021 was dat vrijwel even hoog: 5% en 23% respectievelijk.

2.5.2 Seksueel geweld

Wat betreft ervaring met seksueel geweld (manuele-, orale-, anale seks of geslachtsgemeenschap tegen de wil, dus exclusief ongewenst zoenen en aanraken) zien we in figuur 13 dat het iets vaker voorkomt in de periode van de avondklok, ten opzichte van de zomer van 2021. Van de jongens en meisjes maakte 3% om 8% seksueel geweld mee in de periode van de avondklok, tegenover respectievelijk 1% en 6% in de zomer van 2021.

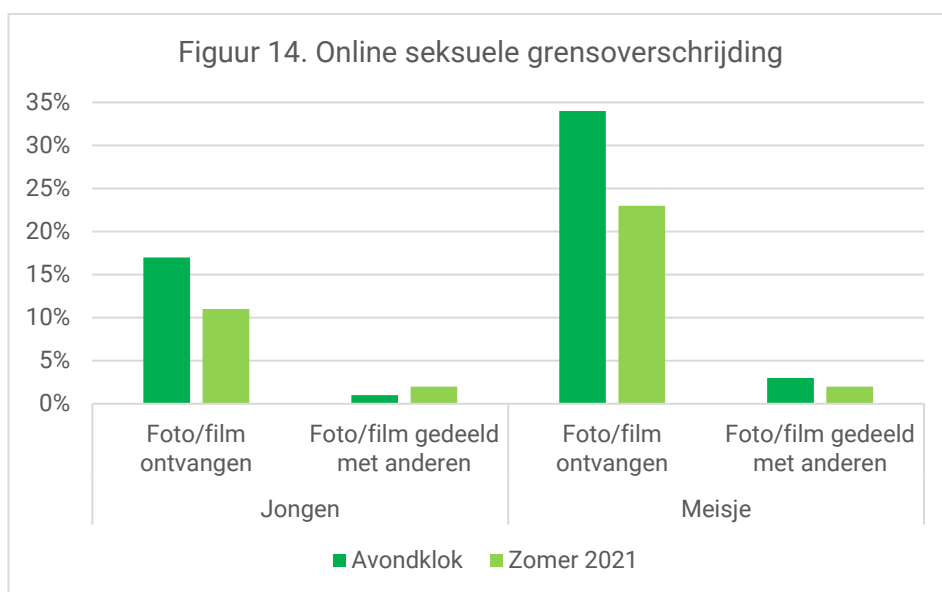
Binnen dit onderzoek is de pleger van seksueel geweld zowel in de periode van de avondklok (41%) als in de zomer van 2021 (37%) het vaakst een partner of ex-partner.. Daarnaast komt in beide periodes ook vaak voor dat de pleger iemand is met wie degene een date had, maar (nog) geen seks (20% en 23%, respectievelijk), of met wie degene wel eens seks had, maar geen relatie (17% en 21%, respectievelijk). Verder wordt een vriend(in), bekende of onbekende ook regelmatig genoemd als pleger van seksueel geweld.

Jongeren geven in zowel de periode van de avondklok als in de zomer van 2021 het vaakst aan seksueel geweld te hebben meegemaakt in het huis van de pleger (56% en 53%, respectievelijk) of in hun eigen huis (34% en 26%,

respectievelijk). Daarnaast is het in beide periodes ook regelmatig gebeurd op een (illegaal) feestje of tijdens het uitgaan (18% en 24%, respectievelijk).

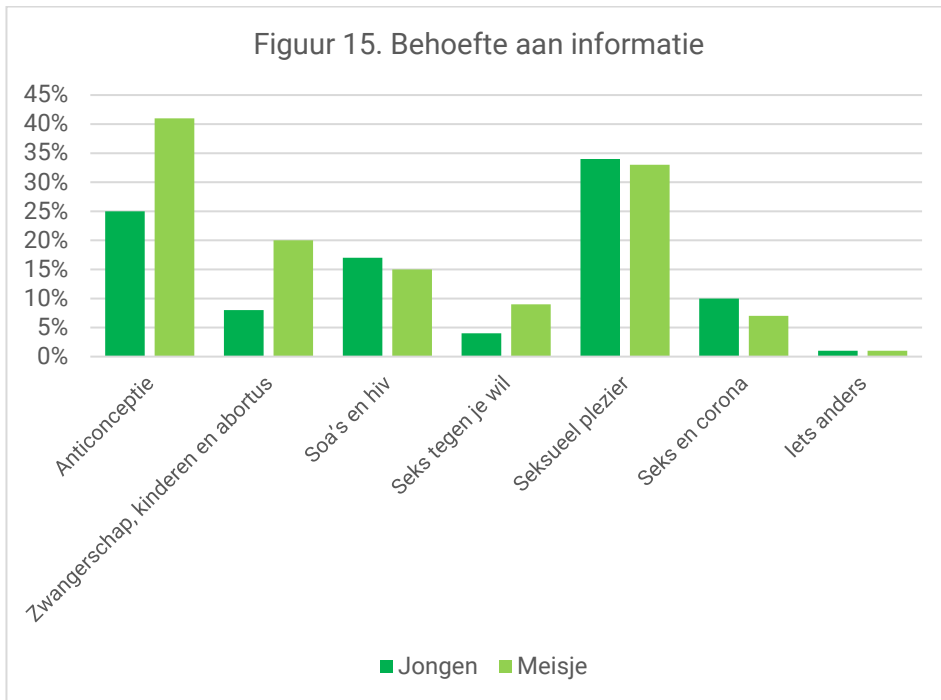
2.5.3 Online seksuele grensoverschrijding

Jongeren rapporteren in dit onderzoek ook ervaring met online seksuele grensoverschrijding (tegen je wil seksuele beelden ontvangen of zien, verzoeken ontvangen om dergelijke beelden te sturen, of dat iemand tegen jouw wil seksueel getinte beelden van je maakt en/of verspreid). In figuur 14 zien we dat zowel jongens als meisjes vaker een naaktfoto of seksfilmpje tegen hun wil hebben ontvangen in de periode van de avondklok (17% en 34%, respectievelijk) ten opzichte van de zomer van 2021 (11% en 23%, respectievelijk). Als het gaat om een naaktfoto of seksfilmpje die (tegen de wil van degene) door iemand anders gedeeld is met anderen zien we dat het relatief weinig voorkomt en ongeveer gelijk is in de periode van de avondklok (3%) als in de zomer van 2021 (2%).

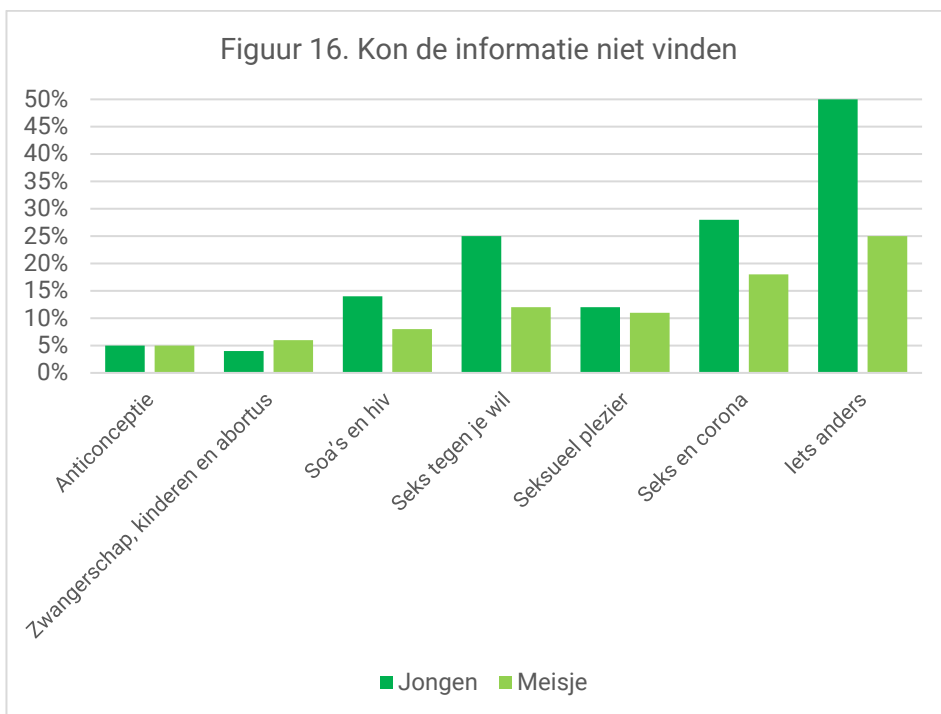

2.6 Informatiebehoefte

Van de jongeren van 16-20 jaar had eenenvijftig procent in de afgelopen 6 maanden behoefte aan informatie over seksualiteit. Meisjes hadden de meeste behoefte aan informatie over de pil, condooms en andere voorbehoedsmiddelen, namelijk 46%. Jongens hadden de meeste behoefte aan informatie over seksueel plezier, namelijk 34%. Verder heeft 10% van de jongens en 7% van de meisjes in dit onderzoek behoefte gehad aan informatie over seks en corona, tegenover respectievelijk 18% en 15% in de tweede survey en respectievelijk 22% en 15% in de eerste survey. Er is dus nu veel minder behoefte aan informatie over seks en corona.

De meeste jongeren die de afgelopen 6 maanden informatie zochten over seks en corona (20%), konden deze niet vinden. Dit percentage komt overeen met de eerste survey toen 22% deze informatie niet kon vinden, maar is hoger dan de tweede survey, toen 14% de informatie niet kon vinden.

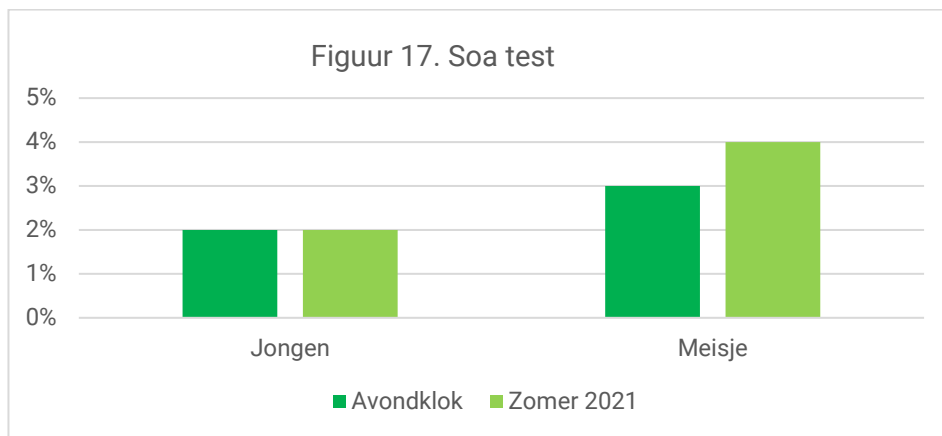
2.7 Online consult

Aan jongeren is gevraagd of ze ook **online** met een huisarts of andere zorgverlener zouden willen praten als ze problemen hadden op het gebied van seks. Ongeveer een derde (34%) van de jongeren van 16-20 jaar geeft aan dit niet te willen doen. Deze jongeren geven als voornaamste redenen dat ze online

niet persoonlijk vinden (20%), dat ze het liever zelf opzoeken of het er met ouders/vrienden over hebben (20%), of dat ze online consulten ongemakkelijk vinden (18%). Daarnaast wordt ook regelmatig genoemd dat het een privé kwestie is, waarbij informatie uitgelekt of verspreid kan worden via internet, dat jongeren zich ervoor schamen, of dat er simpelweg geen behoefte of noodzaak is om het (online) te doen. Voor enkele jongeren is het context gebonden, bijvoorbeeld dat het afhangt van het type probleem.

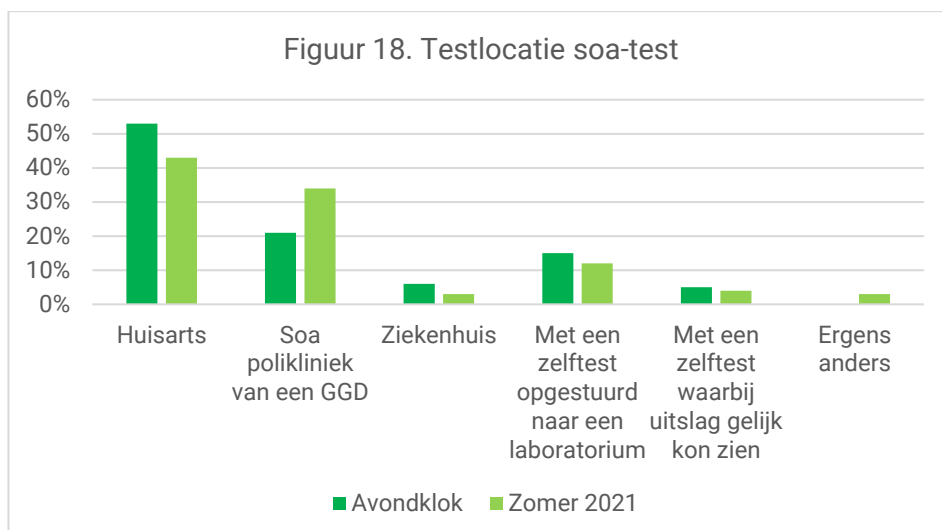
2.8 Soa testen

Een kleine groep jongeren (13%) is ooit op een soa getest. Zoals te zien in figuur 17, hebben evenveel jongens (2%) zich op een soa laten testen in de periode van de avondklok als in de zomer van 2021. Meisjes lieten zich iets vaker testen in de zomer van 2021 (4%) dan in de avondklok periode (3%).

2.8.1 Testlocatie

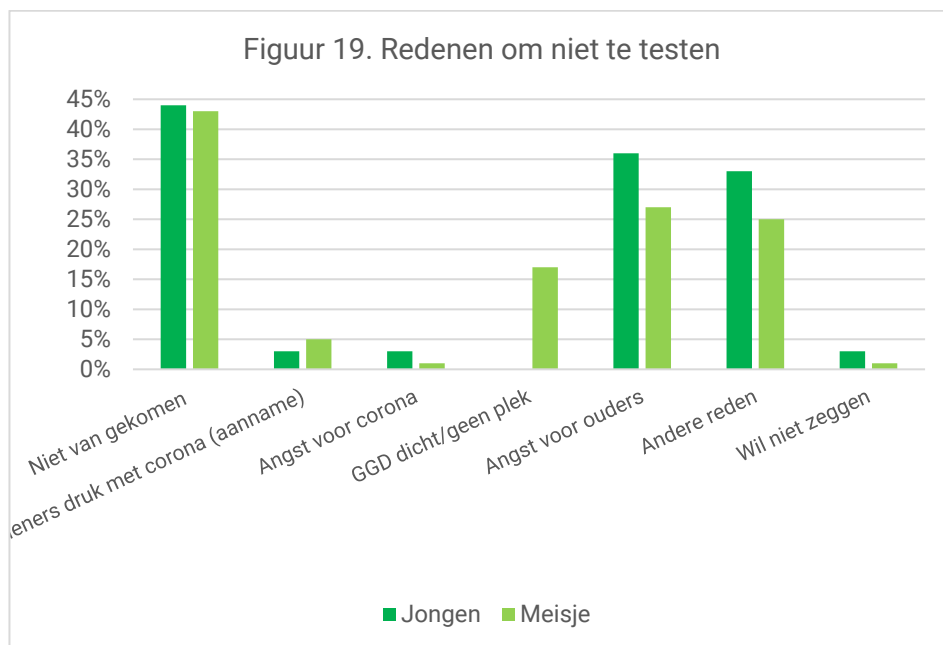
De jongeren die aangeven zich te hebben laten testen op een soa, deden dat vaker bij de huisarts in de periode van avondklok (53%) ten opzichte van de zomer van 2021 (43%), en minder vaak bij de soa-polikliniek in de periode van de avondklok (21%) ten opzichte van de zomer van 2021 (34%). Het gebruik van een zelftest die opgestuurd kon worden naar een laboratorium kwam ook relatief vaak voor in zowel de periode van de avondklok als in de zomer van 2021 (15% en 12%, respectievelijk).

2.8.2 Redenen om niet te testen

Dertien procent van de jongens en tien procent van de meisjes wilde zich in de afgelopen 3 maanden (in de zomer van 2021) laten testen op een soa, maar heeft dit niet gedaan. De meeste van deze jongens en meisjes lieten zich niet testen omdat het er niet van gekomen is (44% en 43%), of omdat ze angstig waren dat hun ouders erachter zouden komen (36% en 27%, respectievelijk).

Twee jongens (5%) en eenendertig meisjes (21%) die zich in de afgelopen 3 maanden (zomer van 2021) wilden laten testen, maar dit niet hebben gedaan, lijken de soa-zorg te mijden door corona-gerelateerde redenen. Dit was bijvoorbeeld omdat ze dachten dat hulpverleners het te druk hadden met corona patiënten (3% en 5%, respectievelijk). Meisjes gaven voornamelijk (17%) als reden dat de soa polikliniek van de GGD dicht was of geen plek voor hen had. Vele jongens en meisjes geven bovendien een 'andere reden' aan om zich niet te laten testen, bijvoorbeeld dat het achteraf toch niet meer nodig was.

2.8.3 Soa-thuistest

Een ruime meerderheid (85%) van de jongeren van 16-20 jaar geeft aan dat ze wel een soa-thuistest zouden willen doen, mochten ze zich willen laten testen. Degenen die hebben aangegeven dit niet zouden willen, noemen als voornaamste reden (30%) dat ze een thuistest niet (voldoende) betrouwbaar vinden. Daarnaast geeft een groot deel (19%) aan weinig kennis/ervaring te hebben van/met een thuistest en niet te weten hoe ze het zouden moeten afnemen, of dat ze het betrouwbaar(der) vinden om het door een zorgprofessional (huisarts of GGD medewerker) te laten doen (16%). Verder geven jongeren ook aan bang te zijn dat hun ouders erachter zouden komen, dat ze het ongemakkelijk of eng vinden of dat ze het niet nodig vinden.

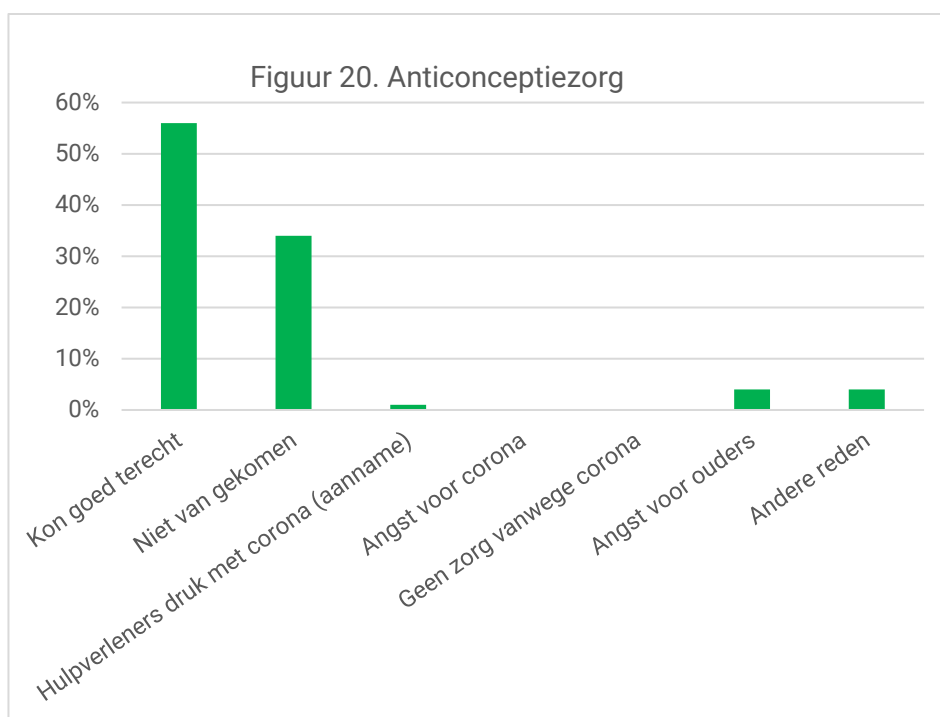
2.9 Anticonceptie en zwangerschap

2.9.1 Anticonceptie

Iets meer dan de helft van de meisjes van 16-20 jaar gebruikt anticonceptie, waarvan het merendeel de pil gebruikt (47%) of de pil gecombineerd met condooms (17%). Langwerkende anticonceptie, zoals een anticonceptiestafje of een spiraal, werd door 11% van de meisjes gebruikt.

In de afgelopen 3 maanden (tijdens de zomer van 2021) gaf 61% van alle meisjes aan dat ze anticonceptie wilden gaan gebruiken, wilden wisselen van anticonceptiemethode, of dat de huidige anticonceptie op was of vervangen moest worden. Voor 34% van deze meisjes was het niet nodig of er niet van gekomen om hiervoor naar de huisarts, GGD of het ziekenhuis te gaan. Ruim de helft (56%) had wel behoefte aan anticonceptiezorg en kon hier goed terecht. Vier procent is niet gegaan omdat ze bang waren dat ouders of huisgenoten hier achter zouden komen en slechts 1% door corona-gerelateerde redenen, met name omdat ze bang waren dat hulpverleners te druk waren met corona (zie figuur 20).

Van de meisjes die naar de apotheek moesten om anticonceptie op te halen kreeg 97% het anticonceptiemiddel dat ze wilden. De rest kreeg een vervangende methode (3%) mee.

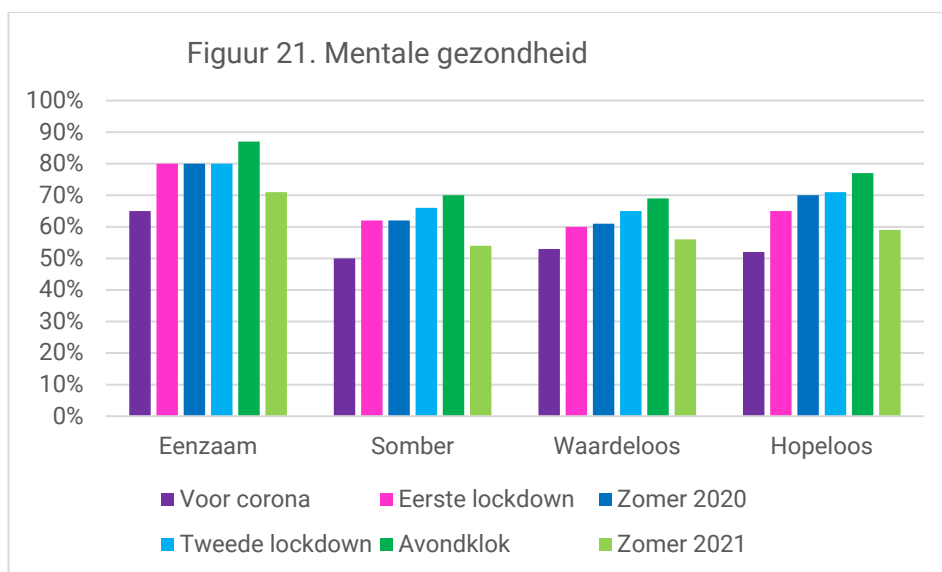
2.9.2 Zwangerschap

Negen meisjes (0.6%) van 16-20 jaar gaven aan zwanger te zijn (geweest) in de afgelopen 3 maanden (tijdens de zomer van 2021). Van deze groep was de zwangerschap voor zeven ongepland en voor vier ongewenst. Drie meisjes hebben een miskraam gehad en twee meisjes hebben de zwangerschap laten afbreken. Beide meisjes die de zwangerschap hebben laten afbreken, konden direct bij de abortuskliniek terecht.

2.10 Mentale gezondheid

We hebben de jongeren voor verschillende gevoelens gevraagd in welke mate zij deze hadden ervaren in de periode van de avondklok en in de 4 weken voor het moment van het invullen van de vragenlijst (tijdens de zomer van 2021). We zien dat negatieve gevoelens sinds het begin van de coronacrisis zijn toegenomen, met een piek in de periode van de avondklok. In de zomer van 2021 zien we weer een daling van de negatieve gevoelens, wat betekent dat het nu iets beter lijkt te gaan met jongeren.

In figuur 21 is te zien dat jongeren zich sinds de eerste lockdown meer eenzaam, somber, waardeloos en hopeloos hebben gevoeld ten opzichte van voor de coronacrisis. Deze gevoelens nemen sterk toe tot aan de avondklok, waarna er in de zomer van 2021 weer een verbetering te zien is. Een vergelijkbaar patroon zien we voor de andere gevoelens waarnaar gevraagd is.

3 Resultaten voor leeftijdsgroep 21-24 jaar

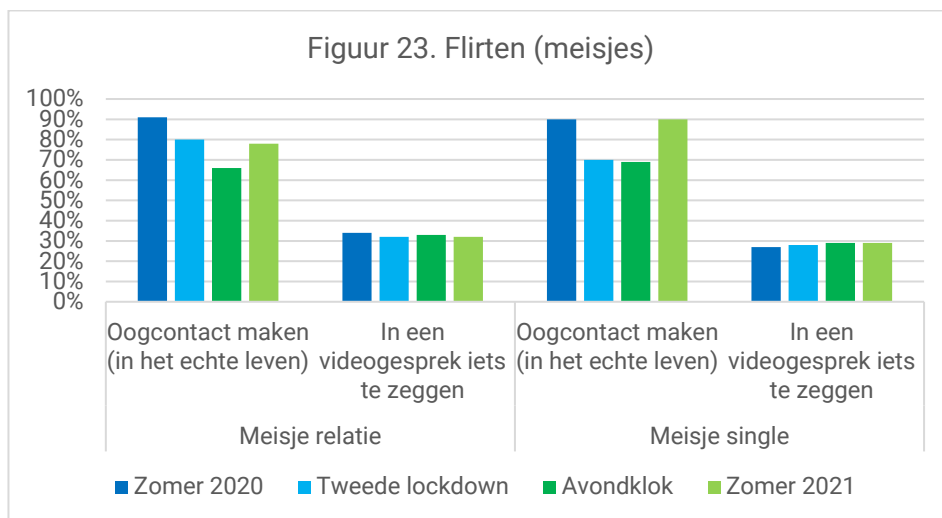
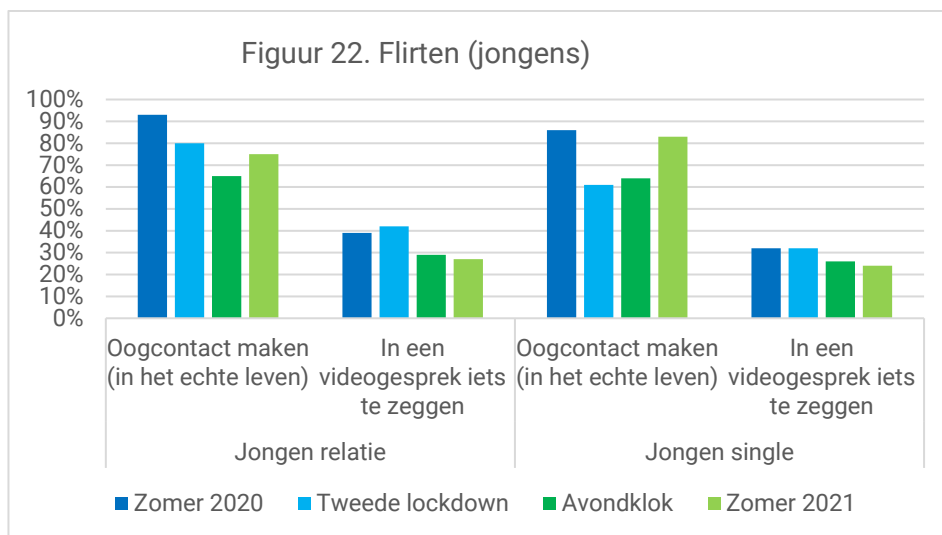

Hieronder staan de uitkomsten voor de jongeren van 21-24 jaar over 4 verschillende tijdsperiodes: I) zomer 2020 II) tweede lockdown III) avondklok en IV) zomer 2021. Voor deze leeftijdsgroep hebben we geen informatie over de periode voor corona en de eerste lockdown.

3.1 Flirten, daten en sexting

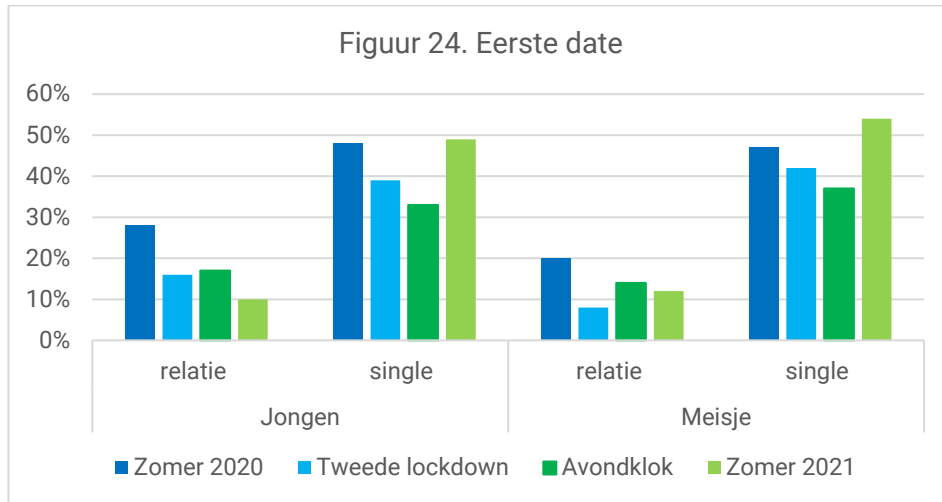
3.1.1 Flirten

Zoals te zien in figuur 22 en 23 geven jongens en meisjes aan dat ze in de tweede lockdown en in de periode van de avondklok minder offline hebben geflirt dan in de zomer van 2020. In de zomer van 2021 neemt het aantal weer toe. Wat betreft online flirten is het verloop wat stabiel over de vier tijdsperiodes. Net zoals in de leeftijdsgroep van 16-20 jaar, zien we ook bij deze oudere leeftijdsgroep dat online flirten niet toegenomen is in de coronacrisis.

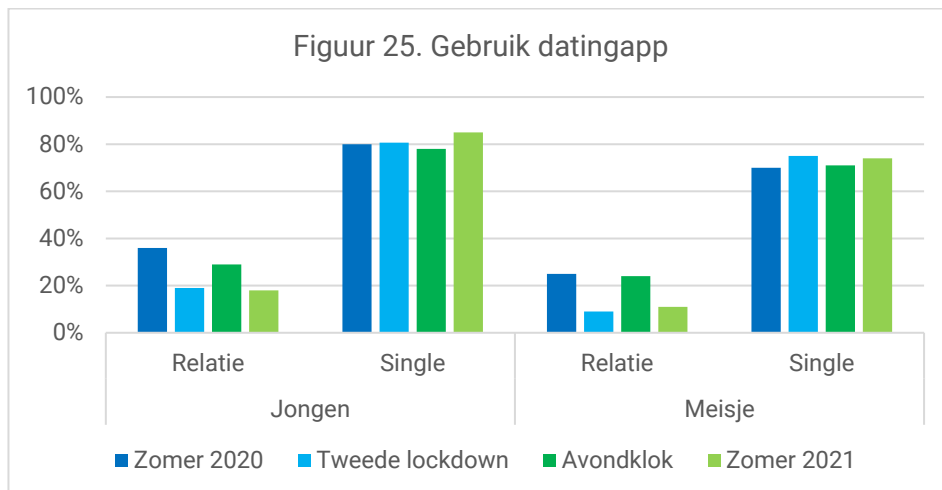

3.1.2 Daten

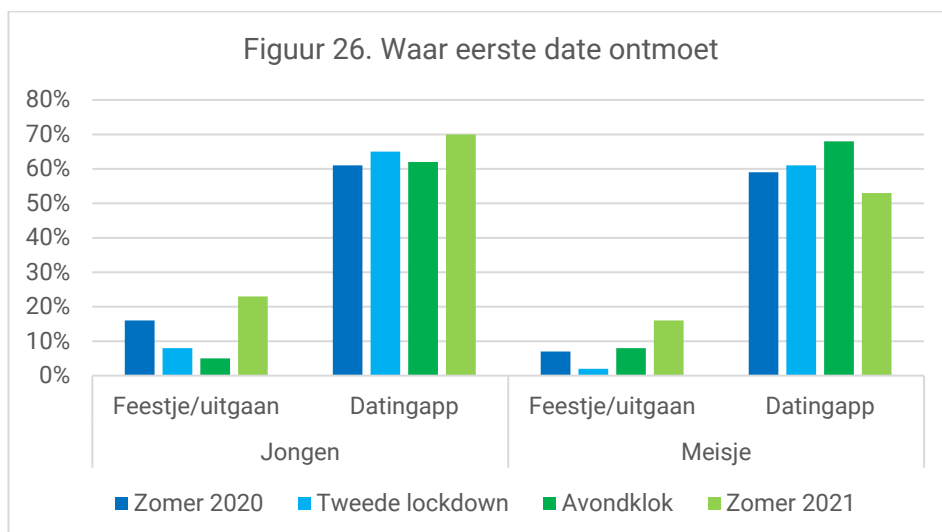
In de leeftijdsgroep 21-24 jaar hebben singles minder vaak een eerste date gehad in tweede lockdown (41%) en in de periode van de avondklok (35%) ten opzichte van de zomer van 2020 (48%) en de zomer van 2021 (52%) (zie figuur 24).

Het gebruik van een datingapp is bij jongeren in een relatie lager in de tweede lockdown en in de zomer van 2021, tegenover de andere twee periodes. Het zou kunnen dat deze jongeren pas in de tweede periode van beide surveys een partner hebben gekregen, waardoor het gebruik van een datingapp niet meer nodig was. Bij singles is het gebruik van een datingapp hoger en ook stabiel over de vier verschillende periodes.

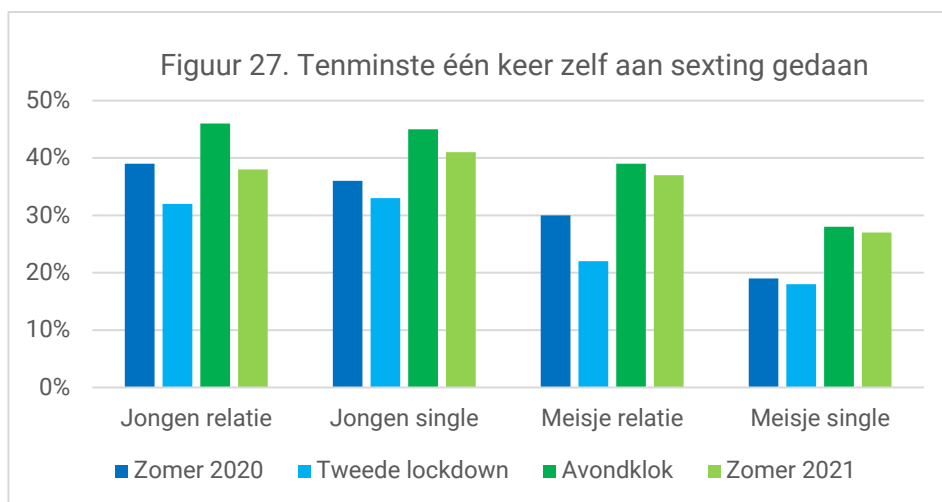

Net zoals bij de jongeren van 16-20 jaar, zien we ook in de oudere leeftijdsgroep dat jongeren die nog wel daten, hun date minder vaak offline ontmoeten in de lockdown periodes en in de avondklok periode. Zo ontmoette 5% van de jongens en 8% van de meisjes hun date via een feestje of uitgaan in de avondklok periode, tegenover respectievelijk 23% en 16% in de zomer van 2021. Het ontmoeten van een eerste date online (bijvoorbeeld via een datingapp) is in de leeftijdsgroep 21-24 jaar stabiel over de vier periodes (zie figuur 26). Daarnaast heeft ongeveer 7% seks gehad op een eerste date tijdens de periode van de avondklok en 12% in de zomer van 2021.

3.1.3 Sexting

Van de jongeren van 21-24 jaar heeft ongeveer een derde tenminste één keer zelf aan sexting gedaan in de periode van de avondklok en in de zomer van 2021. Tijdens de tweede lockdown komt sexting het minst vaak (26%) voor, terwijl in de periode van de avondklok jongeren het vaakst aan sexting (38%) hebben gedaan. Verder valt op dat zowel meisjes in een relatie (37%) als singles (27%) vaker zelf aan sexting hebben gedaan in de zomer 2021, ten opzichte van meisjes in de zomer van 2020 (30% en 19%, respectievelijk).

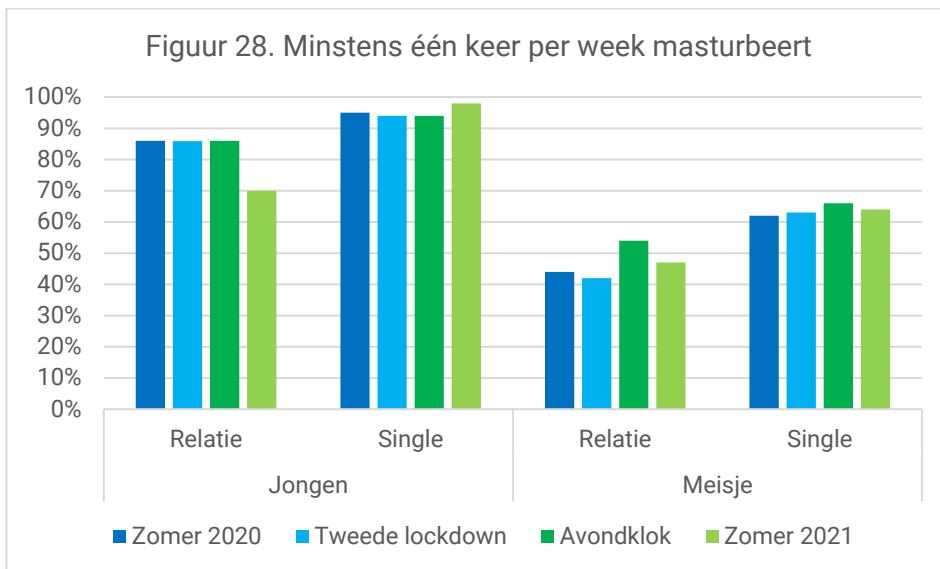

Sexting = een naaktfoto of seksfilmpje van zichzelf of iemand anders verstuurd en/of gemasturbeerd of geslachtsdelen laten zien tijdens videochat

3.2 Masturberen en porno kijken

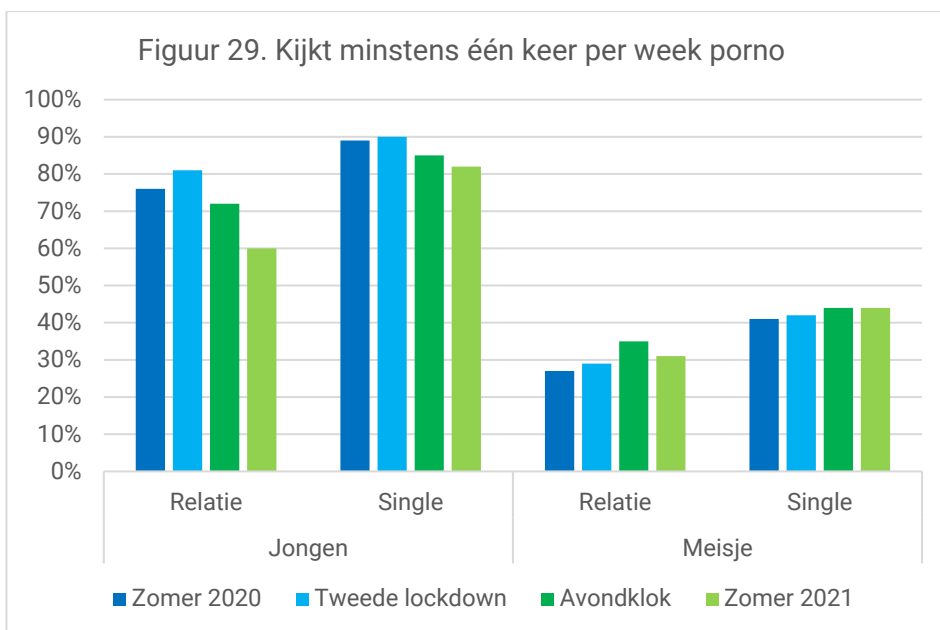
3.2.1 Masturberen

Vrijwel alle jongens van 21-24 jaar geven aan wel eens gemasturbeerd te hebben. Het percentage meisjes in deze leeftijdsgroep dat wel eens heeft gemasturbeerd is 92%. In de leeftijdsgroep 21-24 jaar zijn er geen grote verschillen bij jongens en meisjes die minstens één keer per week masturberen in de vier verschillende periodes tijdens de coronacrisis (zie figuur 28).

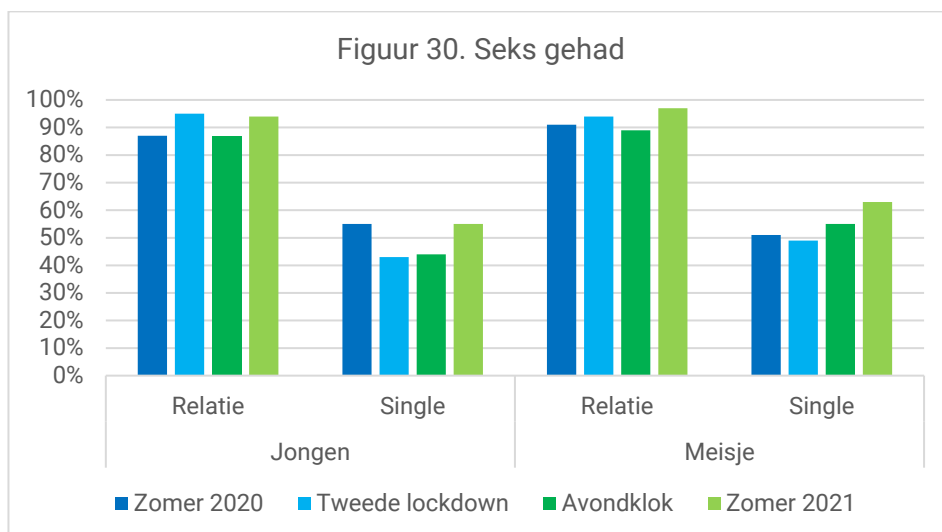
3.2.2 Porno kijken

In de leeftijdsgroep 21-25 jaar kijken meer jongens (96%) dan meisjes (76%) porno. Zoals weergegeven in figuur 29, is ook in deze leeftijdsgroep geen groot verschil in het aantal jongens en meisjes dat minstens één keer per week porno kijkt in de vier verschillende periodes tijdens de coronacrisis.

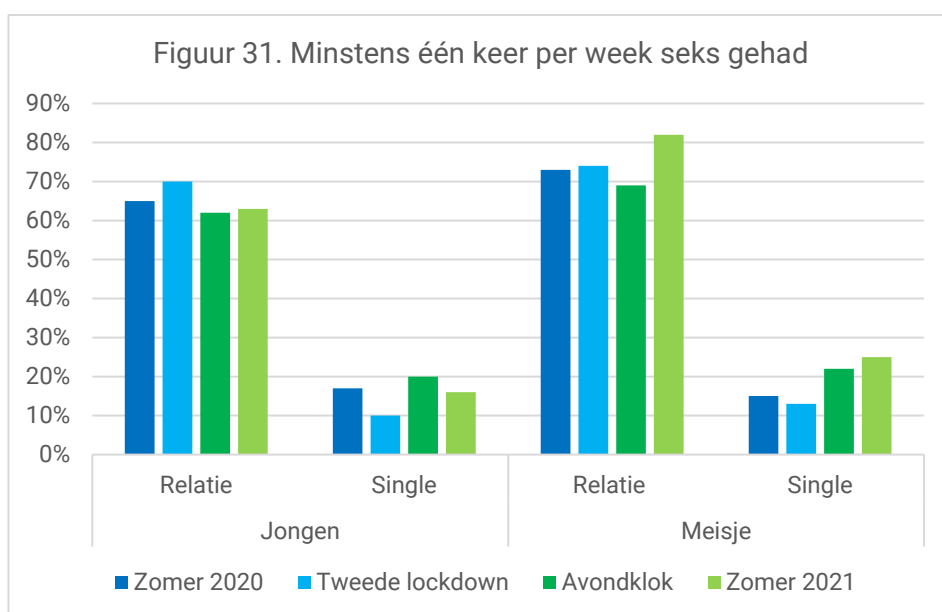

3.3 Ervaring met seks

Drieënnegentig procent van de jongeren van 21-24 jaar heeft ervaring met seks. In deze leeftijdsgroep is het aantal single jongeren dat ooit seks heeft gehad twee keer zo hoog (84%) als in de groep van 16-20 jaar (41%). Zoals te zien in figuur 30, hebben single jongeren minder seks in de periode van de avondklok (51%) en in de tweede lockdown (46%), ten opzichte van de zomer van 2020 (53%) en de zomer van 2021 (60%). Voor jongeren in een relatie zijn er geen grote verschillen in het aantal jongeren dat seks had tussen de vier periodes. Voor meisjes geldt dat ze het vaakst seks hebben gehad in de zomer van 2021.

Het aantal single jongens en meisjes van 21-24 jaar dat minstens één keer per week seks had is in de tweede lockdown het laagst ten opzichte van de overige drie periodes. Voor jongens en meisjes in een relatie is het aantal redelijk stabiel over de vier periodes, net zoals in de leeftijdsgroep van 16-20 jaar. Meisjes van 21-24 jaar hebben het vaakst seks gehad in de zomer van 2021.

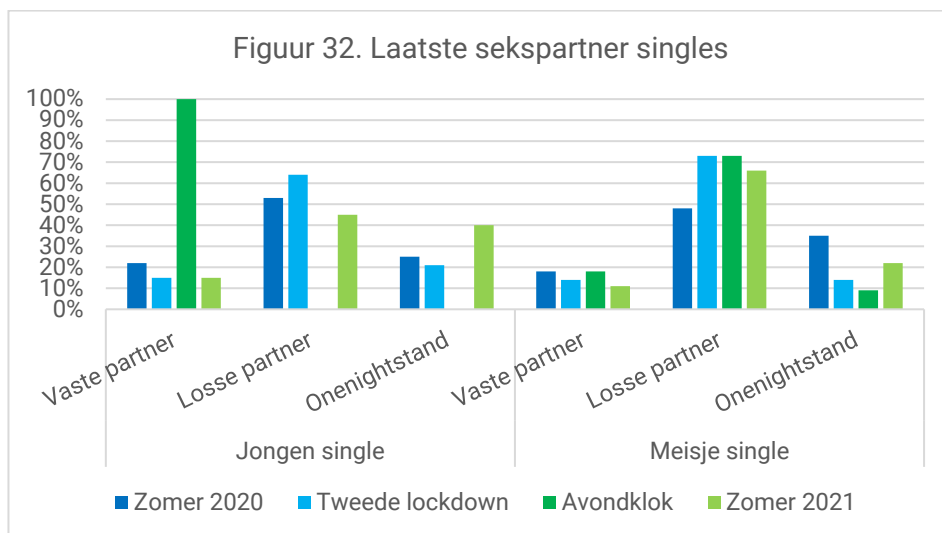

3.4 Laatste sekspartner

Meer dan driekwart (83%) van de jongeren van 21-24 jaar heeft voor de laatste keer seks gehad in de zomer van 2021. Een veel kleinere groep had de laatste keer seks in de periode van de avondklok (3%) of voor de avondklok (7%), en het overige deel heeft nooit seks gehad (7%). Wanneer de laatste keer seks plaatsvond in de avondklok periode, heeft de helft seks gehad met een vaste partner en iets minder dan de helft (44%) met een seksmaatje. Bij jongeren die de laatste keer seks hebben gehad tijdens de zomer van 2021, deed drie kwart dit met een vaste partner.

Figuur 32 laat zien dat single jongens het vaakst seks hebben gehad met een seksmaatje in beide zomers en tijdens de tweede lockdown. Alleen in de

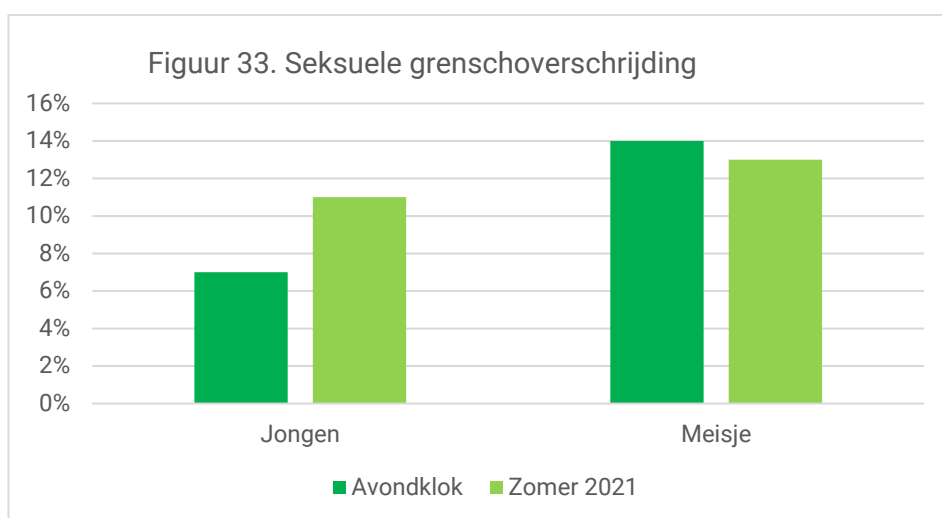
avondklok periode was dit nog met een vaste partner. Voor single meisjes geldt dat ze in elke periode tijdens de coronacrisis het vaakst seks hebben gehad met een seksmaatje. Het percentage single jongeren van 21-24 jaar dat seks heeft gehad met een nieuwe partner is hoger in de zomer van 2021 (37%) ten opzichte van de avondklok (25%).

3.5 Seksuele grensoverschrijding en seksueel geweld

3.5.1 Seksuele grensoverschrijding

Seksuele grensoverschrijding komt onder de jongeren van 21-24 jaar relatief vaak voor, net zoals bij jongeren van 16-20 jaar. Zoals te zien in figuur 33 heeft in de periode van de avondklok 7% van de jongens en 14% van de meisjes in de oudere leeftijdsgroep grensoverschrijding meegemaakt. In de zomer van 2021 ging het om 11% en 13%, respectievelijk.

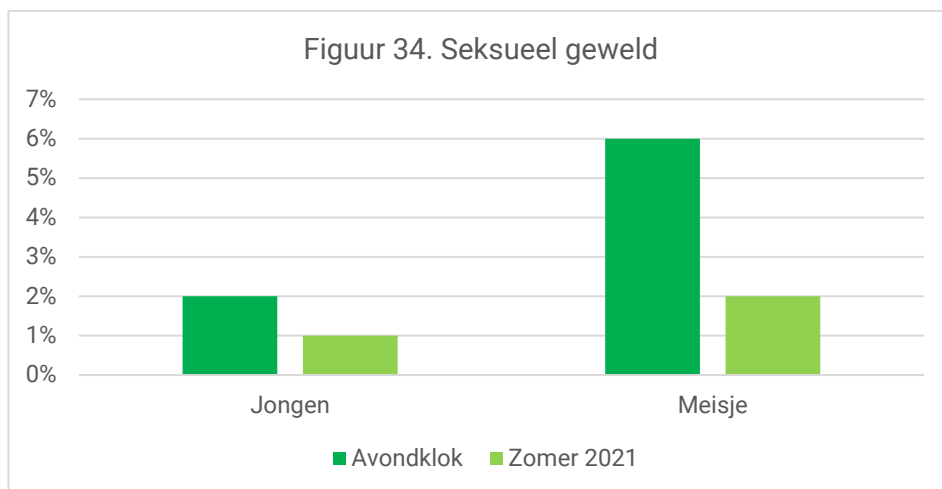
Seksuele grensoverschrijding = (zoenen, aanraken, aftrekken, vingeren, orale seks, geslachtsgemeenschap of anale seks tegen de wil)

3.5.2 Seksueel geweld

Wat betreft ervaring met seksueel geweld zien we in figuur 34 dat het bij jongeren van 21-24 jaar, net zoals in de jongere leeftijdsgroep, vaker voorkomt

in de periode van de avondklok ten opzichte van de zomer van 2021. Van de jongens en meisjes maakte 2% om 6% seksueel geweld mee in de periode van de avondklok, tegenover 1% en 2% respectievelijk in de zomer van 2021.

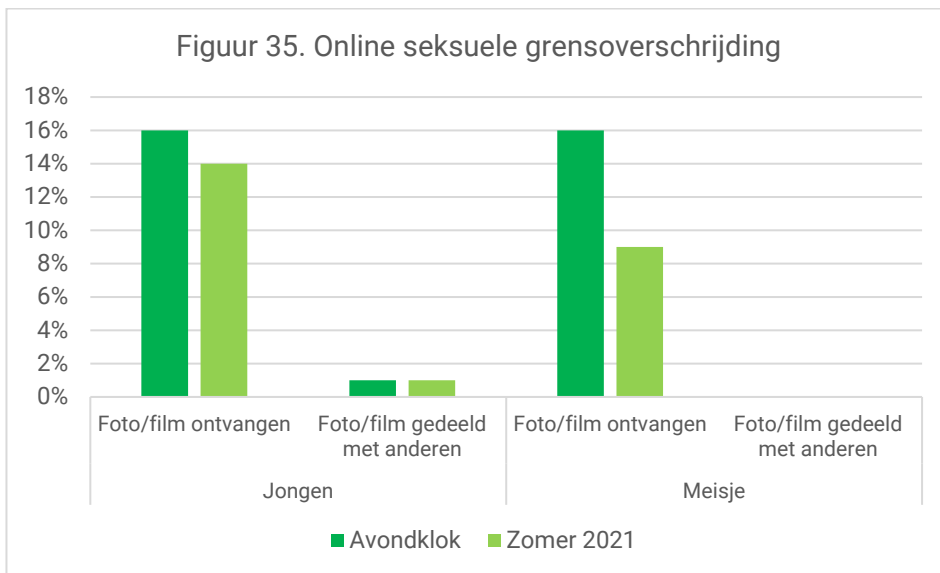
Seksueel geweld = (manuele-, orale-, anale seks of geslachtsgemeenschap tegen de wil)

Ook in de leeftijdsgroep van 21-24 jaar is de pleger van seksueel geweld het vaakst een partner of ex-partner, zowel in de periode van de avondklok (34%) als in de zomer van 2021 (62%). Daarnaast komt in beide periodes ook vaak voor dat de pleger iemand is met wie degene een date had, maar (nog) geen seks (20% en 23%, respectievelijk). Verder wordt een bekende (bijvoorbeeld iemand van school of uit de buurt) of onbekende ook regelmatig genoemd als pleger van seksueel geweld in deze leeftijdsgroep.

Jongeren van 21-24 jaar geven aan dat ze seksueel geweld in de periode van de avondklok en in de zomer van 2021 het vaakst hebben meegemaakt in hun eigen huis (43% en 38%, respectievelijk) en in het huis van de pleger (40% en 54%, respectievelijk). Daarnaast geven vele jongeren in deze leeftijdsgroep ook aan dat ze seksueel geweld in beide periodes hebben meegemaakt op straat, in een park of op een feestje.

3.5.3 Online seksuele grensoverschrijding

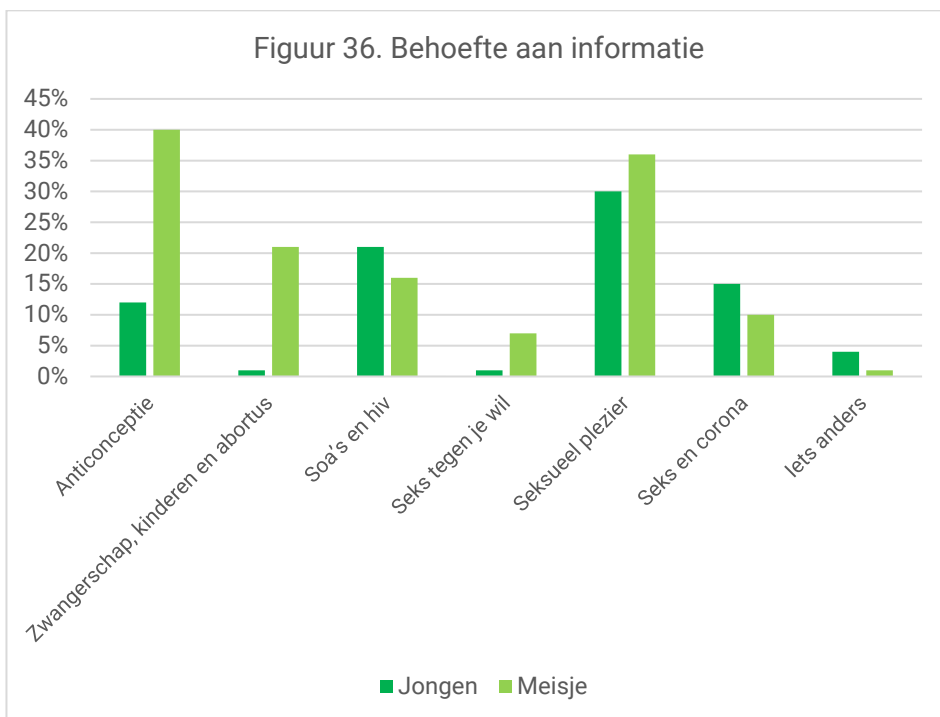
Net zoals de jongere leeftijdsgroep, hebben ook jongeren van 21-24 jaar ervaring met online seksuele grensoverschrijding. In figuur 35 is te zien dat zowel jongens als meisjes vaker een naaktfoto of seksfilmpje tegen hun wil hebben ontvangen in de periode van de avondklok (16%) ten opzichte van de zomer van 2021 (14% en 9%, respectievelijk). Als het gaat om een naaktfoto of seksfilmpje die (tegen de wil van degene) door iemand anders gedeeld is met anderen komt het bij jongens amper voor in beide periodes (1%) en bij meisjes helemaal niet.

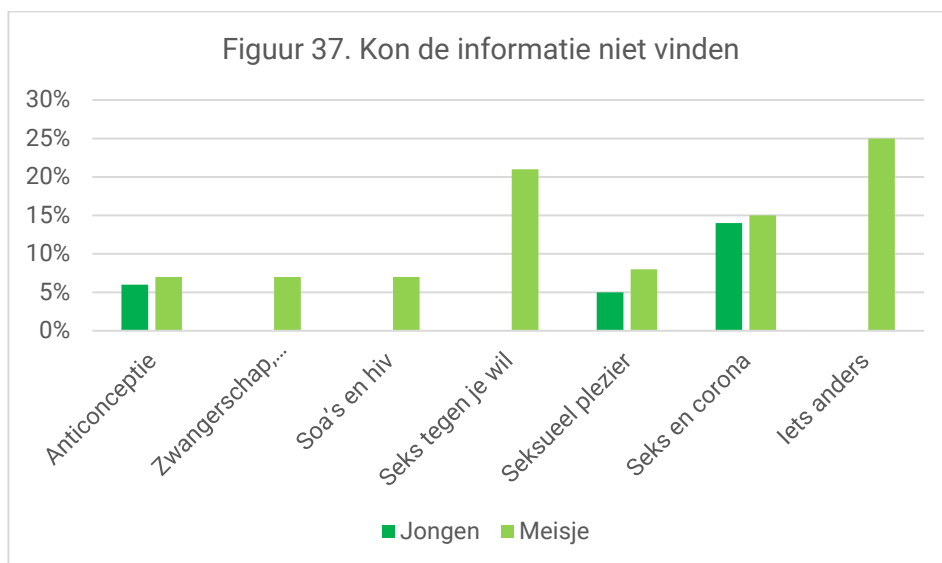
Online seksuele grensoverschrijding = tegen je wil seksuele beelden ontvangen of zien, verzoeken ontvangen om dergelijke beelden te sturen, of dat iemand tegen jouw wil seksueel getinte beelden van je maakt en/of verspreid

3.6 Informatiebehoefte

Onder jongeren van 21-24 jaar had 58% in de afgelopen 6 maanden behoefte aan informatie rondom seksualiteit, vergelijkbaar dus met jongeren van 16-20 jaar (51%). Zoals te zien in figuur 36, hebben jongeren van 21-24 jaar ook grotendeels behoefte aan dezelfde onderwerpen in vergelijking met de jongere leeftijdsgroep. Het grootste verschil is dat jongens van 21-24 jaar minder vaak (12%) behoefte hebben aan informatie over de pil, condooms en andere voorbehoedsmiddelen ten opzichte van jongens van 16-20 jaar (25%). Daarnaast zien we ook dat jongens en meisjes van 21-24 jaar vaker (15% om 10%) behoefte hebben aan informatie over seks en corona, vergeleken met de groep van 16-20 jaar (10% en 7%, respectievelijk).

In de leeftijdsgroep 21-24 jaar konden jongens en meisjes ook relatief vaak geen antwoord vinden op vragen over seks en corona (14% en 15% respectievelijk). Verder valt ook op dat relatief veel meisjes die behoefte hadden aan informatie over seksuele grensoverschrijding (seks tegen je wil), deze informatie niet kon vinden.

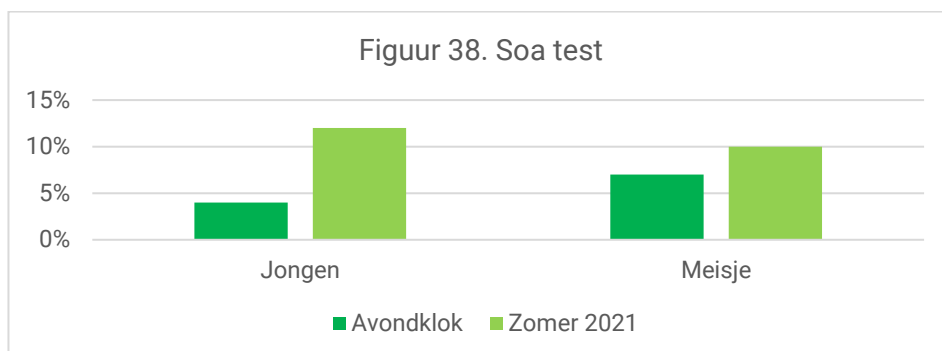

3.7 Online consult

Aan de jongeren van 21-24 jaar is ook gevraagd of ze ook **online** met een huisarts of andere zorgverlener zouden willen praten op het gebied van seks. Ruim een kwart (27%) van de jongeren geeft aan dit niet te willen doen. Vergelijkbaar met de jongeren van 16-20 jaar, geven ook jongeren in de oudere leeftijdsgroep voornamelijk aan dat ze online consulten niet persoonlijk vinden (28%), informatie liever zelf opzoeken of met vrienden/partner erover hebben (19%), of dat ze online consulten ongemakkelijk vinden (16%). Ook bij deze jongeren wordt regelmatig genoemd dat dergelijke consulten een privé kwestie zijn, waarbij informatie uitgleekt of verspreid kan worden via internet.

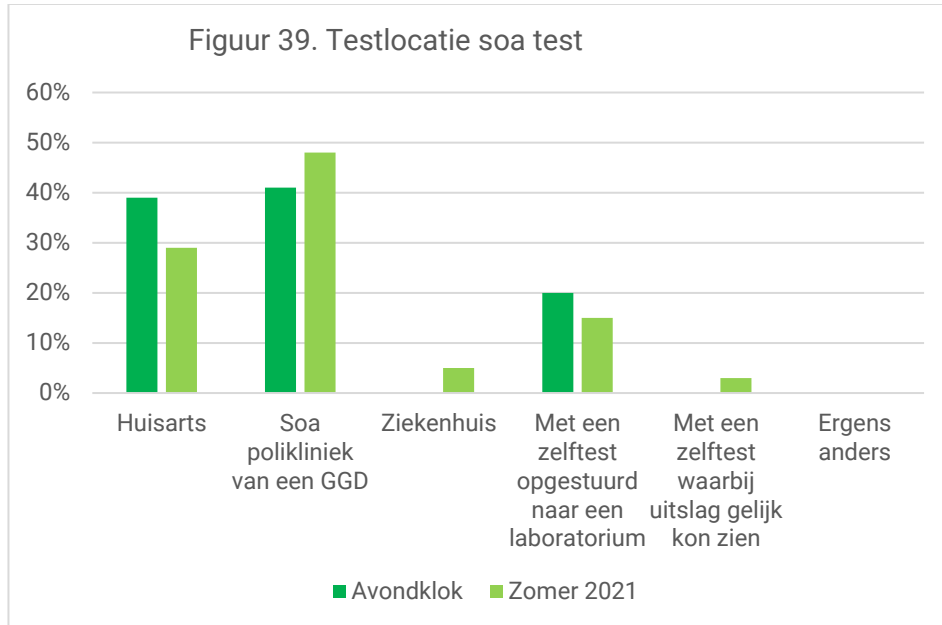
3.8 Soa testen

Eenenvertig procent van de jongeren van 21-24 jaar die meededen aan dit onderzoek is ooit op een soa getest. Zoals te zien in figuur 38 hebben meer jongens en meisjes zich laten testen in de zomer van 2021 (12% en 10%, respectievelijk) dan in de avondklok periode (4% en 7%, respectievelijk).

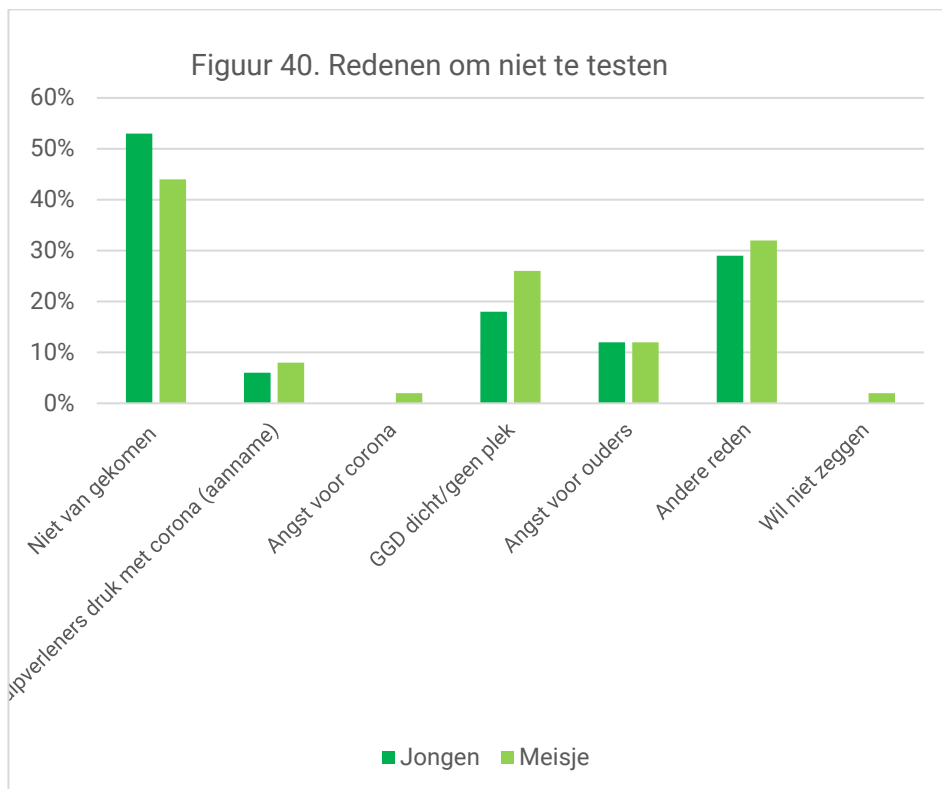
3.8.1 Testlocatie

Van de jongeren van 21-24 jaar die zich hebben laten testen op een soa, deden meer jongeren dat bij de huisarts in de periode van avondklok (38%) ten opzichte van de zomer van 2021 (29%). In de afgelopen zomer werd er juist vaker (48%) bij de soa-polikliniek van de GGD getest, ten opzichte van de periode van de avondklok (41%); een vergelijkbaar patroon met jongeren van 16-20 jaar. Het gebruik van een zelftest die opgestuurd kon worden naar het laboratorium kwam zowel in de periode van de avondklok (20%) als in de zomer van 2021 (15%) redelijk vaak voor.

3.8.2 Redenen om niet te testen

Veertien procent van de jongens en meisjes van 21-24 jaar wilde zich in de afgelopen 3 maanden (tijdens de zomer van 2021) laten testen op een soa, maar heeft dit niet gedaan. Dit percentage is vergelijkbaar met de tweede survey, toen 14% om 11% van de jongens en meisjes dit aangaf. Net zoals in de leeftijdsgroep 16-20 jaar, lieten de meeste jongens en meisjes in de oudere leeftijdsgroep zich niet testen omdat het er niet van is gekomen (53% en 44%). Daarnaast heeft 18% van de jongens en 32% meisjes in de oudere leeftijdsgroep zich niet laten testen op een soa vanwege corona-gerelateerde redenen, terwijl ze dat wel wilden. Dit was voornamelijk omdat ze dachten dat de soa poli van de GGD dicht was of geen plek had (18% en 26%, respectievelijk). Net zoals het vorige onderzoek, noemen jongeren van 21-24 jaar vaker een corona gerelateerde reden om zich niet te laten testen dan jongeren van 16-20 jaar.

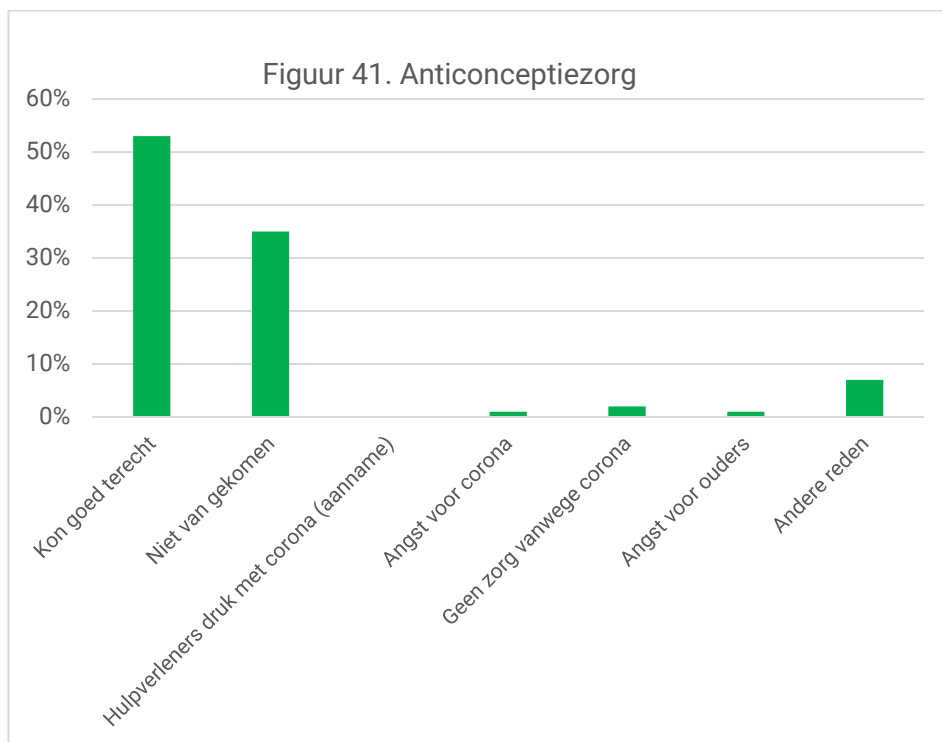
3.8.3 Soa-thuistest

Net zoals in de jongere leeftijdsgroep, geeft een ruime meerderheid (82%) van de jongeren van 21-24 jaar aan dat ze wel een soa-thuis test zouden willen doen, mochten ze zich willen laten testen. Degenen die hebben aangegeven dat ze dit niet zouden willen, noemen als voornaamste redenen dat ze een thuistest niet (voldoende) betrouwbaar vinden (35%) of dat ze het liever aan een zorgprofessional overlaten (30%). Ook hier geeft een groot gedeelte aan dat ze te weinig kennis/ervaring hebben van/met een thuistest en niet zouden weten hoe deze te gebruiken.

3.9 Anticonceptie en zwangerschap

3.9.1 Anticonceptie

Ongeveer twee derde (67%) van de meisjes van 21-24 jaar gebruikt anticonceptie, waarvan ook in deze groep het merendeel gebruik maakt van de pil (38%), gevolgd door een hormoonspiraal (27%). Iets meer dan de helft (55%) van alle meisjes van 21-24 jaar wilde in de afgelopen 3 maanden (zomer van 2021) anticonceptie gaan gebruiken of wisselen van anticonceptiemethode of geeft aan dat de huidige methode op is of vervangen moest. Ongeveer een derde (35%) van deze meisjes is niet naar de huisarts, GGD of het ziekenhuis gegaan omdat dit niet nodig was of omdat het er niet van gekomen is. Ruim de helft (53%) is wel gegaan en kon hier goed terecht. Slechts drie procent is niet gegaan door corona-gerelateerde redenen, voornamelijk omdat de huisarts, GGD of het ziekenhuis deze zorg tijdelijk niet bood (2%).

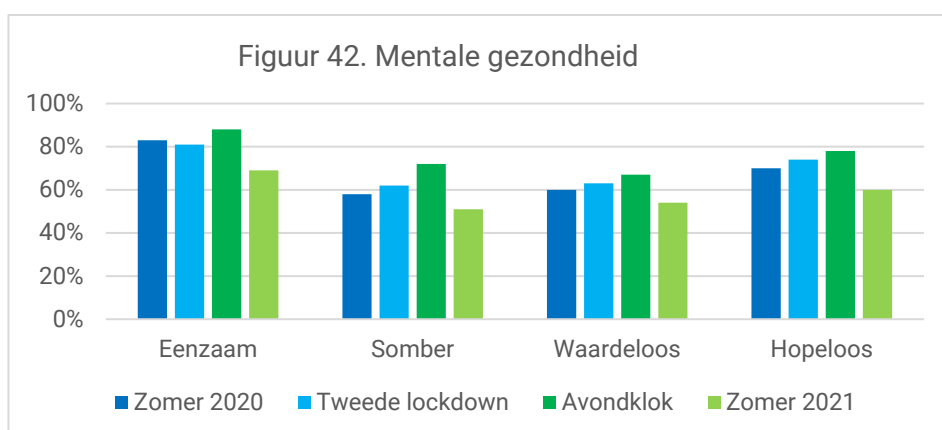

3.9.2 Zwangerschap

Zes meisjes (1.2%) van 21-24 jaar gaven aan zwanger te zijn (geweest) in de afgelopen 3 maanden (tijdens de zomer van 2021). Van deze groep was de zwangerschap voor vier ongepland en voor twee ongewenst. Twee meisjes hebben een miskraam gehad en drie meisjes hebben de zwangerschap laten afbreken. Alle meisjes die de zwangerschap hebben laten afbreken, konden direct bij de abortuskliniek terecht, net zoals bij de groep van 16-20 jaar.

3.10 Mentale gezondheid

Ook in deze leeftijdsgroep is er een toename van de negatieve gevoelens tijdens de coronacrisis, met een piek in de avondklok periode. Net zoals bij jongeren van 16-20 jaar zien we ook bij jongeren van 21-24 jaar een daling van de negatieve gevoelens in de zomer van 2021. In figuur 42 zien we bijvoorbeeld dat het aantal jongeren van 21-24 jaar dat zich somber voelt in de zomer van 2021 (51%) veel lager is dan in de periode van de avondklok (72%). Een vergelijkbaar patroon zien we ook terug voor de andere gevoelens waar naar gevraagd is.

4 Non-binaire jongeren (16-24 jaar)

Non-binaire respondenten in het onderzoek hebben vrijwel dezelfde vragen gekregen als de rest van de jongeren, met uitzondering van het thema anticonceptie en zwangerschap. Omdat deze jongeren niet zijn meegenomen in de voorgaande twee hoofdstukken willen we ze hier toch even benoemen, ondanks de relatief kleine aantallen. Van de 48 non-binaire respondenten die aan het onderzoek hebben deelgenomen is 85% tussen 16-20 jaar en 15% tussen 21-24 jaar. Net zoals bij jongens en meisjes, zijn ook de meeste non-binaire respondenten theoretisch opgeleid (81%), van Nederlandse herkomst (75%) en niet-gelovig (88%).

We hebben gekeken of het liefdes- en seksleven van non-binaire personen anders is in de zomer van 2021 ten opzichte van de periode van de avondklok. Dat lijkt wel het geval te zijn:

Seks, flirten, daten en sexting

Van de non-binaire jongeren heeft 60% ooit seks gehad. In totaal had 46% seks in de zomer van 2021 tegenover 31% in de periode van de avondklok.

Non-binaire jongeren flirten vaker offline in de zomer van 2021 (65%) dan in de periode van de avondklok (56%). Online flirten is in beide periodes ongeveer even hoog. Net zoals bij jongens en meisjes, zien we ook bij non-binaire jongeren geen verschuiving naar online flirten.

Ongeveer een kwart van de non-binaire deelnemers heeft een eerste date gehad, zowel in de zomer van 2021 als in de periode van de avondklok. Hierin zijn er geen grote verschillen. Ook het gebruik van een datingapp is ongeveer even hoog in beide periodes.

Non-binaire respondenten die tenminste één keer zelf aan sexting hebben gedaan, deden dit iets vaker in de periode van de avondklok (42%) dan in de zomer van 2021 (35%). Een vergelijkbaar patroon met jongens en meisjes.

Informatiebehoefte

De helft van de non-binaire deelnemers had in de afgelopen 6 maanden behoefte aan informatie over seksualiteit. Deze respondenten hadden de meeste behoefte aan informatie over seksueel plezier (35%) en over de pil, condooms en andere voorbehoedsmiddelen (25%). Net zoals bij jongens en meisjes, konden ook non-binaire respondenten de informatie die ze over seks en corona zochten het vaakst (33%) niet vinden.

Soa testen

Van de 48 non-binaire jongeren hebben er zes (12%) ooit een soa test gedaan, waarvan twee in de zomer van 2021 (4%), één in de periode van de avondklok (2%) en de overige drie langer geleden (6%). Vijf non-binaire jongeren (10%) wilden zich in de afgelopen 3 maanden (in de zomer van 2021) laten testen op een soa, maar hebben dat niet gedaan, met name omdat het er niet van gekomen is.

Seksuele grensoverschrijding

In de avondklok periode hebben non-binaire deelnemers bijna twee keer zo vaak seksuele grensoverschrijding (35%) en seksueel geweld (10%) meegemaakt ten opzichte van de zomer van 2021 (17% en 6%, respectievelijk).

Mentale gezondheid

In de periode van de avondklok rapporteren non-binaire deelnemers meer slechte gevoelens dan in de zomer van 2021. Ze geven bijvoorbeeld aan meer somber en eenzaam te zijn. Hetzelfde patroon geldt ook voor de andere gevoelens waarnaar gevraagd is, vergelijkbaar met jongens en meisjes.

De bovenstaande resultaten laten zien dat de coronacrisis ook het liefdes- en seksleven van non-binaire personen heeft beïnvloed. Niet alleen hadden ze minder seks en deden ze minder aan offline flirten in de periode van de avondklok, maar hebben ze in deze periode ook vaker seksueel geweld meegemaakt en gaat het minder goed met de mentale gezondheid, ten opzichte van de zomer van 2021.

5 Samenvatting en conclusies

Het coronavirus (COVID-19) heeft al anderhalf jaar een enorme impact op ons leven. En het einde lijkt nog niet in zicht. Dit onderzoek geeft voor de derde keer inzicht in de impact van de coronacrisis en bijbehorende maatregelen en versoepelingen op het seks- en liefdesleven van jongeren. Rutgers en Soa Aids Nederland voerden het onderzoek uit.

Over het onderzoek

De resultaten die hieronder worden beschreven zijn verkregen via 3 onderzoeken:

1. Onderzoek onder 5.218 jongeren van 16-20 jaar, waarvoor data is verzameld tussen 18 mei en 1 juni (voordat de VO scholen weer opengingen).
2. Onderzoek onder 4.091 jongeren van 16-20 jaar en 1091 jongeren van 21-25 jaar, waarvoor data is verzameld tussen 11 december 2020 en 4 januari 2021 (toen de VO scholen weer dicht waren).
3. Onderzoek onder 1.817 jongeren van 16-20 jaar en 647 jongeren van 21-24 jaar, waarvoor data is verzameld tussen 8 en 26 september 2021 (vlak voor de laatste ronde van versoepelingen).

Voor alle onderzoeken werden jongeren via sociale media benaderd om deel te nemen. Dat betekent dat de percentages niet representatief zijn voor alle jongeren in Nederland. Er zijn vragen gesteld over zes periodes, namelijk (1) voor de coronacrisis, (2) de eerste lockdown (15 maart-1 juni), (3) zomer van 2020 (juni, juli, augustus) en (4) de tweede lockdown (14 oktober-4 januari), (5) de avondklok periode (23 januari tot 28 april) en (6) de zomer van 2021 (juni, juli, augustus).

Avondklok dieptepunt voor daten

In de vorige studies vonden we al dat (offline) flirten en daten onder singles tijdens de lockdown periodes was afgenomen. In dit onderzoek zien we dat het percentage singles een date heeft gehad tijdens de avondklok periode een dieptepunt bereikt. Onder 16-20 jarige singles had 22% in periode van de avondklok een eerste date tegenover 54% voor corona. Naast de beperking van het aantal plekken om nieuwe mensen te ontmoeten (door het sluiten van scholen, horeca en sportclubs) brengt de avondklok ook een beperking mee voor de plek of het tijdstip van de date zelf. Omdat je 's avonds niet meer buiten kunt zijn, moet je óf bij elkaar thuis afspreken en blijven slapen, óf de date wat vroeger op de dag plannen.

Minder seks tijdens de lockdown periodes

Ook op seks gebied is het bij singles tijdens de avondklok nog steeds erg rustig, net als in de andere lockdown periodes. In het vorige onderzoek zagen we dat het percentage singles dat seks had gehad het laagst was tijdens de eerste lockdown periode (18%), flink gestegen was in de zomer van 2020 (30%) en tijdens de tweede lockdown van eind 2020 weer was gedaald (23%). Tijdens de avondklok was dit ongeveer 25%. Binnen die groep singles die nog wél seks heeft tijdens de avondklok periode, is het percentage jongeren die dit met een

one-nightstand deed laag. Met 22% is dat heel vergelijkbaar met de andere lockdown periodes (20%).

Zorgen over seksueel geweld tijdens de avondklok periode

Tijdens de avondklok periode (eind januari tot eind april 2021) maakte 3% van de jongens en 8% van de meisjes seksueel geweld mee (manuele, orale, vaginale of anale seks tegen de wil). Dat is meer dan tijdens de zomerperiode (respectievelijk 1% en 5%). Seksueel geweld vond meestal plaats bij de jongeren thuis, in het huis van de pleger thuis, op een feestje of bij het uitgaan. Mogelijk waren de mogelijkheden om te feesten of om af te spreken met een date minder veilig door de ingestelde avondklok. Daarnaast vonden sommige vormen van online grensoverschrijding (vooral het tegen de wil ontvangen van seksueel getinte beelden en verzoeken) ook vaker plaats tijdens de avondklok, wellicht doordat jongeren in deze periode meer tijd online doorbrachten.

Toch een 'summer of love'

Ondanks het feit dat de versoepelingen van begin juni, vooral in het uitgaansleven – vrijwel direct weer werden terug gedraaid, hebben jongeren toch de draad van hun liefdes- en seksleven weer opgepakt tijdens de zomermaanden. Wat flirten, daten en seks betreft zitten singles alweer op hetzelfde niveau als vóór corona, en soms zelfs iets erover heen. Zo heeft 35% van de singles van 16-20 jaar in de zomer van 2021 seks gehad, tegenover 36% in de maanden vóór corona.

Geen duidelijke verschuiving naar online daten of seks

Online flirten en daten is niet toegenomen tijdens de coronacrisis. Zo zien we wel een duidelijke dip in offline flirten (bijvoorbeeld door oogcontact) tijdens de avondklok periode, maar blijft online flirten (bijvoorbeeld via de chat) heel stabiel over alle periodes heen. Ook het gebruik van datingapps neemt eerder af dan toe. Het uitwisselen van seksueel getinte beelden (sexting) komt ook niet vaker voor tijdens de avondklok periode dan in de zomer van 2021. Daardoor is er logischerwijs ook niet meer sprake van ongewenste sexting tijdens de avondklok periode.

Zorg nog niet helemaal op peil

De behoefte aan informatie over seks en corona is inmiddels iets afgenomen (9%), vergeleken met de voorgaande onderzoeken, maar het percentage jongeren binnen deze groep wat deze informatie niet kan vinden is nog steeds hoog (18%). Daarnaast blijft het percentage jongeren dat zich in de afgelopen drie maanden wilde laten testen op soa, maar dit niet heeft gedaan, steken op 12%. Binnen deze groep geeft nog steeds een op de vijf jongeren (21%) aan dat ze zich vanwege aan corona gerelateerde redenen niet hebben laten testen. Meestal wordt hier gezegd dat de GGD dicht was of geen plek voor hen had. Mogelijk is de soa-test capaciteit van de GGD'en nog niet op peil, vanwege de werkdruk die het coronavirus voor hen met zich mee heeft gebracht.

Verbetering in mentaal welbevinden

De coronacrisis en bijbehorende maatregelen is niet goed voor de mentale gezondheid van jongeren. Gevoelens van somberheid, eenzaamheid en hopeloosheid bereikten een hoogtepunt tijdens de avondklok periode, toen zeven op de tien jongeren zich somber voelden. We zien over alle periodes aan een vrij gelijkmatige toename van negatieve gevoelens vanaf het begin van de

coronacrisis tot en met de avondklok periode. Ook de zomer van 2020 bracht hierin geen verlichting. Gelukkig is het mentaal welbevinden weer flink verbeterd tijdens de zomermaanden van 2021. Jongeren blijken veerkrachtig te zijn. Toch zijn jongeren nog steeds iets somberder en eenzamer dan vóór de coronacrisis.

Conclusie

In het algemeen kan gesteld worden dat het in de zomer van 2021 weer de goede kant op lijkt te gaan met de seksuele gezondheid en het mentaal welbevinden van jongeren. De periode van de avondklok bracht hiervoor wel duidelijke risico's met zich mee, met name op het gebied van seksueel geweld en mentaal welbevinden. Bij een eventuele volgende lockdown periode of avondklok moet hier rekening mee worden gehouden.